C III 100/5
0160/965

Štorski ŽELEZAR

ŠTORE

25. januar 1965
Št. 1 Leto V

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE ŠTORE

IZVRŠITEV LETNEGA PROIZVODNEGA PLANA
za mesec december

	%
Aglomeracija	146.5
Elektroplavž	127.9
Jeklarna	100.7
Valjarna	101.2
Siva livarna	102.4
Livarna valjev	102.1
Obdelovalnica valjev	94,2
Šamotna	103.5
SKUPAJ PODJETJE (brez gredic)	111.8

ŠTORSKI ŽELEZAR, Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Uredniški odbor: Janez Barborič, Dušan Burnik, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Niko Zakonjšek in Ivan Žmahar — Tiska ČP »Celjski tisk« Celje

LETNA KONFERENCA ZK

Dne 26. 12. 1964 je bila letna konferenca Zveze komunistov našega podjetja. Bralce bomo skušali seznaniti na kratko s vsebino dela te konference. Objavljamo skrajšan referat in izvlečke iz razprave.

Konferenci so prisostvovali član Izvršnega sveta SRS tovariš RUDI ČAČINOVIČ, sekretar Okrajnega komiteja ZK Celje tovariš ing. ANDREJ MARINC, član občinskega komiteja in predsednik skupščine Celje tovariš MARJAN UČAKAR, organizacijski sekretar občinskega komiteja tovariš JOŽE GAJŠEK ter predstavniki tovarniških komitejev Tovarne emajlirane posode, Železarne Jesenice, Litostroja in komiteja ZK celjskega garnizona.

IZ REFERATA NA REDNI LETNI KONFERENCI ZK ŽELEZARNE ŠTORE

Kot prva naloga v delu naših organizacij, vseh komunistov in tudi članov delovnega kolektiva bo organizirana obdelava kongresne snovi in pričetek uresničevanja njegovih sklepov. Ob tem si moramo prizadevati, da bomo neposredno določili naloge vsake organizacije pri tem pa sklepe kongresa z našimi lastnimi razmerami. Novi tovarniški komite bo moral na skupni seji s sekretarji osnovnih organizacij v najkrajšem času po konferenci pristopili in organizirali razprave v vseh osnovnih organizacijah.

V preteklem obdobju smo v

kritično preverjali svoje lastno dosedanje delo. To pomeni, da obdelava kongresnega gradiva ne sme postati teoretična. Ne smemo dopustiti, da bi kongresne dokumente samo preleteli ali pa jih samo ponavljali ne da bi jih uporabili za lastno prakso in razmere. Naši člani so sicer spremljali

Novoletna čestitka tov. Franca Leskoška-Luke

DELOVNEMU KOLEKTIVU ŽELEZARNE ŠTORE

Vsemu kolektivu želim v novem letu 1965 v samoupravljanju in produktivnosti mnogo uspeha in napredka.

Franc Leskošek-Luka

delo kongresa ter si o njem že pridobili neko sliko. Ne smemo pa precenjevati vtisov te prve informacije. Ne sme nam dati pravice, da se s tem tudi zadovoljimo. Vsak član ZK mora podrobno spoznati vsa stališča kongresa, ker je osnovni pogoj, da bodo uresničena. Zato bo potrebno, da vsak član ZK sam predela kongresno gradivo, ki je že tudi pri nas dostopno. Zato na sestankih osnovnih organizacij ne bi ničesar brali temveč bomo morali razpravljati in povezovati podjetju v proizvodnji dosegli uspehe kljub težavam, ki so naše delo spremljale. Nedvomno je, da lahko del uspehov, ki smo jih dosegli pripišemo naporu zavestnih sil v podjetju. Vendar nas to ne sme zadovoljiti. V kongresnem referatu tovariša Tita je rečeno:

Največja nevarnost za komuniste je samozadovoljstvo s tistim, kar so dosegli. Po pravici se lahko ponašamo s svojimi dosedanjimi pridobitvami, vendar samo zato, ker nam omogočajo, da gremo naprej brez zastoja. Daleč pa smo od tega, da bi bili lahko zadovoljni z vsem, kar smo dosegli pa tudi s samim seboj.

S tem je jasno povedano, da je že čas, da se obrnemo vase, da pričnemo iskati ne le odgovore na svoja lastna vprašanja, temveč tudi svoje naloge, naloge organizacije. Ne moremo dopustiti, da nas življenje vedno vleče za seboj, včasih mu moramo stopiti nasproti, ga obrniti in popeljati v smer, kamor želimo iti. Izdelati moramo osnutek svojega delovnega načrta.

V proizvodnji sami imamo še vrsto problemov. Veliko je takih, ki so ali izven dosega naših naporov ali pa so vezani na daljše obdobje in velika vlaganja. Ob teh problemih je bistveno to, da jih spoznavamo in iščemo pota za njihovo rešitev. Drugo so pa problemi na katere lahko neposredno ali vsakodnevno vplivamo. In teh problemov se moramo lotiti vsi, ker bo le skupna akcija dala rezultate.

V poročilu je v zvezi s proizvodnjo nakazanih nekaj določenih nalog. Naj omenim samo glavno. V vseh enotah bo potrebno izdelati programe v katerih naj bodo zajeti ukrepi tako glede proizvodnje, glede prihrankov na materialu in času, na zmanjšanju izmečka, čim hitrejšemu obračanju materiala, znižanju stroškov skladiščenja ter s tem vplivanju na zmanjšanje zalog in nekurantnega blaga.

Ugotoviti pa moramo, da smo o teh ukrepih že govorili, nismo pa šli v široko akcijo v kateri bi v tem smislu sodelovali vsi, tako operativni kader, samoupravni organi in družbeno politične organizacije v posameznih enotah. V takih primerih moramo biti komunisti mobilizatorji in poskrbeti za realizacijo ukrepov, ki pomenijo našo skupno korist.

Osnovne organizacije in tovarniški komite se bodo morali lotiti tega vprašanja in družbeno političnega gledišča ter pri tem ne posegati v strogo strokovne in tehnične ukrepe.

Tesno povezana s proizvodnjo pa je kadrovska problematika. Delo z ljudmi je eno najobčutljivejših področij. Zato nam ne sme biti vseeno, kakšna je naša kadrovska politika in kako se izvaja.

O uvajanju v delo novosprejetih delavcev in tudi o posledicah takojšnjega vključevanja novincev v redno delo smo že večkrat razpravljali. Imamo sicer uvajalni seminar, ki je organiziran v izobraževalnem centru. Ni pa to dovolj. Ta seminar je samo prvi korak v uvajanju novincev, glavno delo po tem vprašanju bi se moralo šele pričeti na samem delovnem mestu. Redki so primeri, da novemu delavcu v obratih posvetijo dovolj pozornosti, da se temeljito spozna s svojim novim delom, nevarnostmi in okoljem v katerem bo naprej preživel dobršen del svojega časa. Zavedati se moramo, da to ni problem samo kadrovske službe, to je problem nas vseh.

Nesistematično uvajanje v delo se odraža tudi v fluktuaciji, ki je razmeroma visoka. Vse to pa se odraža nujno tudi v rezultatih gospodarjenja. V zvezi z uvajanjem pa zanemarjamo še eno področje, kar je prvenstveno naloga nas komunistov, to je vzgoja zaposlenih — predvsem novo sprejetih v duhu pripadnosti kolektivu. Ne sme in ne more nam biti vseeno ali se napredna misel in družbena zavest širi iz podjetja na podeželje ali pa se škodljivi pojavi infiltrirajo iz podeželja v podjetje. Predvsem tu bi se moralo odražati individualno delo komunista in njegov vpliv na okolico v kateri dela.

V zadnjem času smo dosti razpravljali o problemih stimulacije in delitve osebnih dohodkov, vendar na tem področju nismo napravili bistvenega napredka, tako nam torej to ostane kot ena osnovnih nalog za v bodoče. Nedvomno moramo pritrditi, da je reševanje problema delitve osebnih dohodkov občutljiva in zahtevna naloga ter, da je potrebno sistem sam stalno proučevati in izpopolnjevati.

Z vsemi prej naštetimi nalogami pa se prepleta osnovna in stalna naloga komunistov, to je poglabljanje in nadaljnji razvoj organov samoupravljanja. V resoluciji VIII. kongresa je med drugim rečeno:

»Danes je osnovna naloga komunistov boj za nadaljnjo popolnejšo afirmacijo vloge in pravic delovnega človeka kot nosilca vseh družbenih dejavnoti ter nenehno razvijanje njegove socialistične zavesti. Nadaljnje idejno politični in organizacijski razvoj Zveze komunistov terja, da so komunisti čimbolj borbena in čimbolj vplivna idejna in politična sila, da so zmeraj v središču družbene akcije, da z vsebino in načinom svojega dela vzpodbujajo razvoj socialističnih odnosov in neposrednega odločanja ljudi v vseh družbenih službah. Mislim, da moramo o našem delu na tem področju spregovoriti tudi na osnovi teh stališč. Kljub temu, da smo na področju uveljavljanja in intenzivnejšega vključevanja in sodelovanja organov upravljanja pri odrejanju poslovne politike in v gospodarjenju dosegli uspehe, moramo ponovno ugotavljati kot smo to ugotavljali že na lanskoletni konferenci in na predkongresni konferenci, da imamo še vedno precejšnjo mero ravnodušnosti in neaktivnosti pri reševanju naših skupnih težav in nalog tako s strani članov Zveze komunistov, kakor tudi nekaterih članov kolektiva, ki delajo v organih upravljanja. V poročilu je navedenih nekaj problemov s katerimi se srečujemo pri delu organov upravljanja. Ugotoviti in raziskati bomo morali vzroke zakaj je na zasedanjih delavskega sveta podjetja tako nizka udeležba, kaj je s komunisti, ki so v teh organih, zakaj člani ne posegajo bolj v razpravo itd.

Posebno skrb bomo morali posvetiti poglabljanju vsebine dela delavskih svetov enot, kar je predpogoj za decentralizacijo upravljanja, predvsem z vidika jačanja materialne osnove. Zato je potrebno, da čimprej pristopimo k realizaciji razprav, ki smo jih imeli po tem vprašanju. S prenosom odločanja o razporeditvi sredstev na ekonomske enote bomo zagotovili poglobljeno gospodarjenje in nedvomno tudi efektnejše delo organov upravljanja v enote.

Če pogledamo kako delavski sveti po enotah delajo sedaj, lahko vidimo, da so uspešni predvsem v proizvodnih enotah in pa

(Nadaljevanje na 2. strani)

LENIN

EDEN NAJVEČJIH MOŽ VSEH ČASOV

Ta graditelj prve socialistične države se je rodil 22. aprila 1877. Že kot študent prava se je seznanil z marksizmom. Leta 1895 je ustanovil krožek delavcev in pričel postavljati temelje ruski socialistični stranki. Zaradi njegovega revolucionarnega delovanja so ga carske oblasti izgnale v Sibirijo, odkoder pa se mu je posrečilo pobegniti v emigracijo. Leta 1900 je začel izdajati znameniti časopis Iskre in z njim ustvarjati stranko revolucionarnih marksistov ter jih pripravljati na revolucijo. Prva ruska revolucija 1905. leta sicer ni uspela, ker delavski razred takrat še za take podvige ni bil dovolj zrel. Po februarski buržoazno-demokratični revoluciji 1917 pa se je Lenin vrnil v Rusijo in odtlej neposredno vodil vse priprave za zmago oktobrske revolucije. Ko je revolucijo neposredno pripravljal in vodil, je Lenin praktično in samostojno uporabil Marksova in Engelsova dognanja o nujnosti proletarske revolucije. Revolucionarno teorijo in prakso je znal Lenin čudovito združiti in zato je dosegel tako zavidne uspehe. Bil je človek velike nadarjenosti ni neizčrpne energije, ves predan zmagi delavskega razreda nad izkoriščevalci in zatiralci. Naloga, ki jo je opravil s svojim delom, ga resnično uvršča med največje može vseh časov. Tagenij revolucije je umrl 21. januarja 1924.

R. U.

LETNA KONFERENCA ZK

tam, kjer so aktivne tudi osnovna organizacija Zveze komunistov in pa sindikalna organizacija. Posebno skrb bomo morali posvetiti tudi delu komisij pri delavskih svetih enot. Pri tem bi želel opozoriti na pojav, ki negativno vpliva na delo oziroma uveljavljanje organov upravljanja v enotah. Če primerjamo delo samo dveh komisij in to komisije za sklepanje delovnih razmerij in pa disciplinske komisije bomo videli, velike razlike. Ugotovili smo že, da so disciplinske komisije izmed vseh najbolj aktivne oziroma, da se največkrat sestajajo. Komisije za sklepanje delovnih razmerij pa v večini obratov oziroma oddelkov sploh ne odigravajo svoje vloge. Večkrat naletimo pri tem tudi na objektivne razloge, da je delo teh komisij na takšni stopnji. Zato so se pojavile težnje, da decentralizacija sprejemanja novih delavcev v našem podjetju ni uspešna in da bi zaradi tega zadostovala ena komisija za celo podjetje. Taka težnja je pa v nasprotju

z načelom, po katerem naj neposredno v enoti odločajo o sklenitvi delovnega razmerja s človekom, ki bo v bodoče v tej enoti delal. Na osnovi pridobljenih izkušenj bo treba v naši interni zakonodaji predpisati urejanje tega vprašanja, ki bo v skladu z načeli čim širšega obravnavanja tudi tega važnega vprašanja, da bo kolektiv neposredno odločal o tem, koga bo sprejel kot svojega sodelavca. Opozoriti želim ob delu navedenih dveh komisij na nek drug pojav, ki pa ima lahko globlje posledice. Gre pri tem za tendence, da so v nekaterih enotah zavestno jačali vlogo in delo disciplinske komisije, ker je to pač neprijetna zadeva poleg tega zelo odgovorna. Vzporedno s tem pa komisije za sklepanje delovnih razmerij, katerih delo naj bi bilo pomembnejše niso odigrale svoje vloge. Tako se je ponekod lahko pri članih kolektiva ustvaril vtis, ker je disciplinska komisija organ upravljanja, da lahko odločajo samo o kaznovanju in se s tem seveda zmanjšuje ugled in osnovna funkcija organa upravljanja v enoti.

Trenutno stanje v pogledu aktivnosti članov Zveze komunistov, kakor tudi članov organov upravljanja v našem podjetju postavlja pred našo organizacijo nalogo, da komunisti odločneje pristopimo k reševanju tega vprašanja. V bodoče se bomo morali bolj odkrito pogovarjati o nalogah članov Zveze komunistov in o disciplini, ki naj vlada v vrstah naše organizacije. To je bistveno, kar moramo najprej razčistiti preden lahko gremo naprej. Drugo, kar je ravno tako pomembno je, da pristopimo vznotraj naše organizacije k takšni delitvi dela, da bomo lahko aktivno vključili v proces našega razvoja slehernega člana Zveze komunistov in člane organov upravljanja. To bomo pa dosegli le tedaj, če bomo vodili pravilno kadrovsko politiko ali z drugimi besedami, ljudi moramo vključevati na tista delovna področja naše dejavnosti za katere se čutijo najbolj sposobni in bomo na ta način z ozirom na svoje umske in fizične sposobnosti lahko kar največ prispevali k uspešnemu reševanju določenih nalog in problemov na določenih področjih.

Ko govorimo o nezadostni aktivnosti članov Zveze komunistov, ne moremo mimo vprašanja izobraževanja, stalnega usposabljanja in izpopolnjevanja slehernega člana Zveze komunistov in slehernega upravljalca naše delovne skupnosti za to pomembno družbeno ekonomsko in politično ideološko delo.

Ni slučajno, da nas je mnogo komunistov naš intenziven in dinamičen družbeni razvoj »povozil« na mnogih področjih naše dejavnosti v tem smislu, da mu nismo sposobni idejno slediti, kje šele idejno voditi, kar nam je po vlogi subjektivnega faktorja in najnaprednejše sile v naši družbi dolžnost. Posledica tega je, da postajamo v prvi fazi pasivni, v drugi fazi pa celo cokla našemu nadaljnjemu napredku in razvoju. Zato mora naš bodoči program dela poleg ostalega brez dvoumljenja vsebovati tudi obvezo nenehnega izobraževanja in usposabljanja slehernega člana Zveze komunistov in upravljalcev v naši delovni skupnosti za odgovorne naloge, ki jih pred nas postavlja sistem socialistične demokracije in poglobljeni odnosi na področju družbenega in delavskega samoupravljanja.

Na področju idejnega izpopolnjevanja in izobraževanja vseh članov Zveze komunistov v našem podjetju moramo storiti več. To delo mora biti stalno sistematično in vsebinsko ter mora biti tesno povezano s problemi in potrebami našega vsakodnevnega dela. Le tako bomo odpravili neskladnost med povečanimi potrebami po idejno političnem delovanju na eni strani in prenizkem idejnem nivoju dobršnega dela našega članstva na drugi strani. Bolj si moramo prizadevati, da bodo komunisti informirani o vseh dogajanjih. Prizadevati si moramo, da se bodo vsa sredstva informiranja še širše uveljavila v naši vsakodnevni praksi ter s tem pomagala rešiti marsikateri problem tako v političnem, kakor družbenem dogajanju v podjetju. Dobra informiranost je tudi eden izmed osnovnih pogojev za dobro delo organov upravljanja tako centralnih kot po enotah.

V delo naših osnovnih organizacij in tovarniškega komiteja pa moramo vnesti nove metode in nove oblike dela. Pri tem pa ne smemo dopustiti zapiranja v svojo lastno organizacijo temveč mora biti naše delovanje javno.

Na vsakem sestanku, kjer bomo nekaj sklepali in določevali naloge moramo že takoj na prihodnjem pregledati, kam smo prišli, kaj nam je uspelo izpeljati, kaj ne in zakaj. Poudarjam to zaradi tega, ker se pogosto na sestankih razgovorimo, imamo veliko idej, naštejemo vrsto sklepov, kar je vse videti dobro in uresničljivo. Nato začnemo nekaj drugega, pozabimo na tiste naše lepe ideje, nakar se spet pojavljajo nove. Potrebno bo vskladiti naloge z izvajanjem nalog. Dostikrat smo imeli veliko sklepov, realizirali pa smo jih malo. Če pogledamo nazaj, vidimo da je precej stvari, ki smo jih samo nakazali, vendar nismo niti poskušali, da bi jih rešili. Zato moramo biti pri določanju nalog stvarnejši in če bomo stalno preverjali kaj smo storili in kaj nismo in zakaj, potem bomo tudi laže postavljali vprašanje osebne odgovornosti vsakega izmed nas.

IZ RAZPRAVE

Kot prvi diskutant se je oglasil tovariš ALBIN MIKLAVC, ki je med drugim dejal, da pomeni za naš kolektiv večja samostojnost pri odločanju s prigospodarjenimi sredstvi bistven preokret. Vsa leta nazaj smo velik del teh sredstev odvajali bodisi v obliki rednega, izrednega prispevka ali prispevka v družbeno investicijske sklade in doživljali še naknadne retrogradne obdavčitve lastnih skladov, ki so zmanjševali našo materialno osnovo. Tako je kljub visoki bruto realizaciji in kritju neobhodno potrebnih stroškov poslovanja ostalo relativno le manjši del sredstev s katerimi smo res samostojno razpolagali. Tak preokret nam je že z instrumenti v letošnjem letu omogočil, pričakujemo pa že v letu 1965, da bomo z večjimi sredstvi resnično prosto razpolagali, da bo vsako administrativno vmešavanje radi problemov, ki neizogibno skrajno omejeno in še to le takrat, kadar bo neobhodno potrebna družbena intervencija zaradi problemov, ki neizogibno narekujejo rešitev z administrativnimi posegi. Nadalje je govoril o investicijski izgradnji našega podjetja ter poudaril upravičenost naložb v tej smeri. Podrobneje je analiziral težave, ki so nastopale pri gospodarjenju v preteklem letu. Velik del svoje razprave je posvetil tudi nagrajevanju in delitvi dohodka, ker pri tem poudaril, da bomo morali sistem delitve po delu postaviti na stabilnejše osnove ker nas bodo k temu prisili ekonomski položaj, pogoji gospodarjenja z drugih železarn ter neprilike in vlaganja v obratna in osnovna sredstva.

Tovariš VREČKO BORKO je govoril o problematiki izobraževanja v podjetju ter dejal: da ugotavljanje potreb in planiranje potrebnih strokovnih kadrov, prav gotovo spada med najzahtevnejše naloge za zagotovitev učinkovitega sistema strokovnega izobraževanja in usposabljanja. Pri tem gre nujno za pozitivna in konstruktivna stališča vodilnih oseb in tesnega sodelovanja kadrovske službe s tehničnimi kadri v naši delovni skupnosti.

Ob upoštevanju elementov, ki so pogoj za ugotavljanje potreb po strokovnem kadru, nam takšno sodelovanje omogoča ugotovitev števila in vrste poklicev potrebnih za določena delovna mesta, dalje omogoča izdelavo profilov posameznih vrst strokovnih kadrov, kakršni ustrezajo danim proizvajalnim sredstvom, tehnološkim procesom, delovnim metodam in kar je zelo važno ugotoviti roke, v katerih je treba izobraziti posamezne vrste kadrov glede na obstoječo in perspektivno stopnjo opremljenosti, delovnih in drugih pogojev.

Tendenca, ki jo kaže naša praksa, da se v izobraževalni proces vključuje čedalje večje število od vodilnih, tehničnih in ostalih strokovnih kadrov kot odraz proizvodnih zahtev večje proizvodnje in produktivnosti dela ter skupnega interesa tako ekonomskih enot proizvajalcev, kot naše delovne skupnosti po boljšem gospodarjenju, neposredno s tem pa tudi po višjem življenjskem standardu.

To dokazuje, da izobraževanje v naši delovni skupnosti postaja integralni del poslovne in kadrovske politike, kakor tudi sestavni del poslovne in kadrovske politike, kakor tudi sestavni del enostavne in razširjene reprodukcije in je tesno povezana z interesi ekonomskih enot, proizvajalcev, kakor tudi naše delovne skupnosti.

Tovariš ing. BORIS NEČEMAR je svojo razpravo posvetil problematiki delitve dohodka. Govoril je o vzrokih, ki so porušile obstoječi sistem delitve ter dejal, da je bilo v začetku leta potrebno, da se Pravilnik razveljavi in da se izvede vsakomesečna akontacija enakomerno po obratih s tem, da se tekom leta postavijo nova vodila za delitev dohodka po delu in uspehih posameznih ekonomskih enot. Pri tem pa velja pripomniti, da je bil pravilnik postavljen na gotove proporce v družbenem planu in na normalen potek proizvodnje v ekonomskih enotah. Eno in drugo pa je v letošnjem letu zaradi zunanjih vplivov doživelo tako nepredvidene razlike izzvane po vplivih izven podjetja, da bi, lahko rečemo, odpovedal tudi vsak drug še tako uspešno izdelan pravilnik, ki bi baziral na istih planskih proporcih kot je baziral do sedaj veljavni pravilnik v podjetju. Ti zunanji vplivi, ki so omogočili nadaljnji obračun po pravilniku v letošnjem letu so bili v glavnem naslednji:

1. redukcija el. energije in defekt na el. plavžu je imelo za posledico, da ekonomska enota el. plavž več mesecev, t. j. skoraj pol leta ni obratoval. Za tak slučaj pravilnik seveda ni imel predvidenega nekega vodila za izplačevanje osebnih dohodkov ekonomski enoti, ki se je znašla v takem položaju.

2. Zlasti v začetku letošnjega leta je bilo zelo kritično pomanjkanje osnovnih surovin kakor npr. premoga, jekla, mazuta in zaradi prekinitve obratovanja elektro plavža pomanjkanje plavžnega plina za kurjavo SM peči. Nadaljnje naraščanje cen surovinam

je zavzelo v letošnjem letu tak razmah, da so bili prekoračeni vsi planski proporci postavljeni v družbenem planu, in to na drugi strani pri plafoniranih cenah za črno metalurgijo. Nadalje je navajal še druge vzroke, zaradi katerih je bilo potrebno podvzeti ta ukrep.

V prihodnje je potrebno pri sistemu nagrajevanja ločiti kaj je kategorija organizacije industrijskega podjetja, kamor spadajo norme, akordi, premija in druge vrste dela po učinku, kaj pa je kategorija novih družbenih odnosov in njenega najbolj karakterističnega elementa t. j. delitve dohodka po delavcih, — upravljalcih. Na koncu je dejal, da je potrebno, da kljub visokemu izkoriščanju kapacitet v dosedanjih obratih in nedvomnim proizvodnim uspehom tudi v letošnjem letu ne pozabimo na dejstvo, da imamo še vedno v podjetju neizkoriščene rezerve. Izkoriščanje tudi teh zadnjih rezerv je edini način kako bomo sledili v ustvarjanju in delitvi našega dohodka vnaprej spričo težkih obveznosti, ki jih imamo na eni strani do investicij do katerih so vezani z visoko lastno udeležbo na drugi strani pa do nadaljnjega povečanja osebnih dohodkov, ki se napoveduje v splošnem družbenem planu podjetja za naslednje leto.

Tovariš FRANC OCVIRK je govoril o delu organov upravljanja ter predvsem poudaril negativne posledice, ki jih prinaša slaba udeležba na sejah. Izrazil je tudi mnenje, da kad-

rovska politika pri izbiranju v organe upravljanja ni bila pravilna. Nadalje je govoril o delovni disciplini ter o nalogah, ki nas v zvezi s tem čakajo v bodoče. Na koncu pa je razpravljal se o delitvi dohodka.

Tovariš SAJOVIC VLADO je govoril o problemu fluktuacije. Analiziral je vzroke zakaj ljudje odhajajo iz podjetja ter poudaril pomembnost pravilnega uvajanja novih delavcev. Posebno skrb bo v bodoče potrebno posvetiti samskim delavcem predvsem v pogledu prehrane in stanovanja, ter na kraju dejal:

Da bi zmanjšali fluktuacijo in potrebe po novih delavcih je potrebno, da vsi obrati poiščejo rezerve v svojih enotah, ki se obstajajo, da ta kader, ki je zaposlen čimbolj strokovno usposobimo za opravljanje svojega dela, da podvzamemo vse potrebne ukrepe za izboljšanje delovnih pogojev, predvsem pa zmanjšanje fizičnega napora, kar je vprašanje študija v obratih na posameznih delovnih mestih in individualnega nagrajevanja po dejansko vloženem delu. To pa je predpogoj, da bomo lahko zmanjšali fluktuacijo in s tem zadostili potrebam po kadru.

Tovariš ing. BURNIK DUSAN je v svoji razpravi pojasnjeval vzroke zastoja pri rekonstrukciji podjetja. Poudaril je, da je po odpovedi v mesecu septembru letos s strani Splošne gospodarske banke nastala za naše podjetje izredno težka situacija. Organi upravljanja in politična organizacija v podjetju so po večkratnem posvetovanju sprejeli sklep, da od začete rekonstrukcije ni mogoče več odstopiti, da pa je potrebno najti vse še možne načine, ki bi omilili trenutno težko finančno situacijo v republiki v pogledu sredstev za investicije. Na kraju pa je poudaril, da bo potrebno takoj v začetku leta začeti intenzivno reševati vsa nerešena vprašanja tako tista, ki so povezana z zunanjimi organi in tudi tista, ki jih lahko rešimo sami v podjetju.

Tovariš FERDO HALER je povedal, kako so v valjarni uspeli izvršiti in preseči letni plan proizvodnje. Nastopale so težave predvsem zaradi pomanjkanja jekla, fluktuacije delovne sile in zaradi osvajanja novih kvalitet. Vse te težave so znali komunisti valjarne pravilno premagati in so bili vedno na svojih mestih. Koncem meseca oktobra 1964 so si komunisti valjarne postavili svoj akcijski plan katerega so tudi koncem leta dosegli.

Govoril je tudi o tem, da strokovnjaki še vedno zapravljajo preveč časa na raznih sestankih ter da se naj bi v bodoče posvečali izključno svojim proizvodnim problemom.

LETNA KONFERENCA ZK

Tovariš JOŽE KRAGELJ je razpravljal o delu mladinske organizacije ter med drugim dejal, da opravičila za mrtvilo v tej organizaciji ni. Upamo pa, da bo naš novi tovarniški komitet znal formirati tudi skupino mladincev, ki bodo mladinsko organizacijo znali postaviti na noge in ji dodeliti takšno vlogo kot ji v politični organizaciji v tovarni tudi gre.

Tovariš RATOMIR KLJAKOVIČ je razpravljal o analitični oceni v naši tovarni. Po njegovem mnenju bi morali to našo analitično oceno ukiniti, ker je stara več kot 10 let, na drugi strani pa to tudi ni sistem nagrajevanja po delu. Po njegovem mnenju bi morali napraviti pravilnik najprej za oblikovanje oziroma dodeljevanje sredstev po enotah, katere bi dodeljena sredstva po svojih presojah same razdelile.

Tovariš TUGOMER VOGA je uvodoma dejal, da je pri reševanju problemov potrebno več sistematičnega dela in enotnih stališč. Ko je analiziral proizvodnjo in gospodarjenje v podjetju se je ustavil predvsem na področju surovega jekla in valjanih proizvodov. Obrata jeklarna in valjarna sta na tem področju že 90 % orientirana na ožjo specializirano proizvodnjo. S proizvodnjo valjev, ki je pričela v Štorah pred 14 leti nosimo tudi naši skupnosti veliko obveznost. Uspehi, ki smo jih pri tem dosegli nam dajejo možnosti še hitrejšega razvoja.

Prisluhniti pa bo treba novim zahtevam, ki se pojavljajo z rekonstrukcijo drugih podjetij. Naslednja ožja in perspektivna specializacija je livarna litine. Uspeli smo prvi v državi z lastnimi silami priti do posebnih kvali-

tet, kar pa bo treba še poglobiti. Na naše rezerve, ki so bile že omenjene v razpravi ne smemo gledati kot stopnjo opremljenosti, ne smemo jih gledati s stališča angažiranja še več fizičnega dela, temveč moramo te naše rezerve iskati zlasti v še večjem angažiranju fizičnega in intelektualnega kadra za racionalnejšo proizvodnjo. Naša produktivnost v odnosu na osebne dohodke zaostaja. To je dokaz, da samo z fizičnim delom ne bomo mogli več zadovoljiti potreb po dviganju osebnih dohodkov. Smatram, da so naše rezerve predvsem v vlaganju v strokovni kader in v pravilni organizaciji dela naše strokovne operative.

Na današnji konferenci se še nismo dotaknili pogojev dela. Zdravstveni pregledi in povpraševanje Okrožnega javnega tožilstva kaj namerava Železarna napraviti glede odprave silikoznih obolenj nas opozarja, da je treba intenzivno vlagati sredstva za odpravo in izboljšanje teh delovnih pogojev. Če tega ne storimo bomo lahko proizvajali samo delovne invalide, ki jih imamo že preko 250. Tudi to breme, čeprav morda zaenkrat še ne izgleda tako akutno in pereče bomo nosili mi oz. sleherna ekonomska enota. Tem problemom je treba posvetiti v nastopajočem letu takoj največjo pozornost. Drugo je tudi problem glede prehrane. Mi z toplimi obroki samo gasimo ta problem. Tu bo treba prvenstveno vlagati sredstva, da se reši ta problem.

Kritike, ki so šle na račun zdravstvene službe in na račun zdravstvenega kadra, da je premalo kadra, so opravičene. Tovariši v takšne delovne pogoje, kakor jih imamo danes, ne bomo dobili več nobenega zdravnika. Zato je nujno da tudi temu vprašanju posvetimo vso pozornost. Torej predvsem je potrebno, da poskrbimo za delovno silo, da poskrbimo za ureditev zdravstvene zaščite in pa prehrano. To so primerni problemi v letu 1965, ki pa naj bi bili seveda pogojeni s tistimi rezervami katere lahko še mi v naši tehnologiji odkrijemo.

Tovariš ing. ANDREJ MARINC sekretar Okrajnega komiteja je pozdravil konferenco ter govoril o nalogah članov Zveze komunistov neposredno po VIII. kongresu ZKJ, ter med drugim dejal, da smo si edini, da so naši ljudje sprejeli kongres, duh kongresa in naloge, ki jih je postavil izredno pozitivne.

Napačno bi bilo, da bi mi komunisti dopustili, da prevladujejo določene iluzije, da bo že kongres sam rešil vse probleme. Sam kongres ne more reševati tega, on je samo sprostil sile, ki lahko prinesejo boljše rezultate dela, če se bo duh kongresa uveljavil v slehernem delovnem kolektivu pri realizaciji sklepov VIII kongresa.

Na koncu svoje razprave pa je nakazal nekaj osnovnih nalog, ki stojijo pred komunisti železarne in katere bo verjetno konferenca sprejela v zaključkih. Te naloge so: problemi proizvodnje in rekonstrukcije; vprašanja o delitvi dohodka, organizacija Zveze komunistov, skrb za človeka in skrb za mlade ljudi v kolektivu.

Tovariš RUDI ČAČINOVIČ je kot predstavnik centralnega komiteja ZKS pozdravil konferenco. V svoji razpravi je govoril predvsem o decentralizaciji sredstev in o dajanju večje ma-

terialne osnove gospodarskim organizacijam. Poseben poudarek je dal tudi na probleme delavskega samoupravljanja ter pojasnjeval ukrepe v zvezi z zmanjševanjem investicijskih vlaganj v naši republiki.

Tovariš UČAKAR MARJAN je pozdravil konferenco v imenu Občinskega komiteja ZK Celje. Govoril je predvsem o bodočih gospodarskih nalogah, ki so pred nami v prihodnjem letu.

Na konferenci je bil izvoljen novi tovarniški komite, v katerem so naslednji tovariši: Lončarič Jože, Grdina Peter, Maganja Vlado, ing. Barborič Janez, Ocvirk Stane, Ivanjšek Stane, Brglez Vlado, Zagoričnik Ignac, Gabršček Jože, Povalej Leopold, Seliga Karl, Štefančič Ivan in Mahne Daniel.

Na prvi seji novega tovarni-

škega komiteja je bil za njegovega sekretarja izvoljen tovariš Lončarič Jože iz mehanične delavnice.

Pobrskajmo malo po spominu

Spomnili se bomo, da smo najvažnejšo in največjo pridobitev naše revolucije, spremembo oblasti izrazili in potrdili v naši ustavi, ki je bila sprejeta 30. januarja 1946. Ta ustava nam je dala polno jamstvo, da je oblast ljudska v dejanjih in ne samo v besedah. Prva socialistična ustava Jugoslavije je odigrala svojo zgodovinsko vlogo. Ustvarila je temelje za utrditev oblasti delavskega razreda in delovnega ljudstva, rešila je nacionalno vprašanje in odstranila meščanski razred z ekonomskih in političnih položajev. Toda razvoj je šel naprej svojo pot, ki je iz razdobja ljudske demokracije držala v novo dobo socialistične demokracije, v novo obliko diktature proletariata.

To novo pot je nakazal ustavni zakon o temeljih družbene in politične ureditve FLRJ in o zveznih organih oblasti z dne 13. januarja 1953. Ustavni zakon formalno ni bil nova ustava, v resnici pa je bil. Ni sicer sestavljen kot nova ustava ter pušča staro ustavo še v veljavi, čeprav samo z majhnim ostankom, vnaša pa vsebinsko nova načela glede družbeno-ekonomske ureditve, glede socialistične lastnine in sistema samoupravljanja. Toda tudi ta sistem je doživljal podobno usodo, kakor ustava iz leta 1946. Hitro prehajanje družbenih odnosov v socialistične odnose ter njihovo urejevanje z zakonskimi predpisi je bolj in bolj puščalo za seboj ustavne predpise zdaj na enem, zdaj na drugem področju ustavnega prava. V treh smereh so se razvijale stvari izven veljavnega ustavnega sistema; to je komunalni sistem in utrjevanje občin in njihovih organov, razširjene in poglobljene pravice delavskega samoupravljanja in končno široko družbeno upravljanje pa tudi vrsta zakonskih predpisov, ki so urejevali vsa področja družbenega življenja.

Tako se je vedno bolj kazala potreba po novi ustavi, ki je bila skrbno pripravljena in sprejeta 7. 4. 1963.

Nova ustava je kodifikacija političnih in drugih načel socialističnega demokratizma in njegovega sistema. Maks Šnuderl tolmači, da je ustava skupnost dejanskih in temeljnih odnosov v družbi glede na njeno celoto in njeno življenje, njeno družbeno ekonomiko, kakršna je v resničnosti, glede na njeno razredno in politično strukturo, položaj človeka in državljana v tej družbeni stvarnosti ter njegove temeljne pravice. R. U.

BORCI SO ZBOROVALI

O ČEM SMO SE POGOVORILI NA LETNI SKUPŠČINI ZVEZE BORCEV NOV V ŠTORAH

Znano je, da so članski sestanki, posebno pa še letne skupščine Krajevnega odbora Zveze borcev narodno osvobodilne borbe v Štorah dobro obiskane, kar pomeni, da je članstvo le navezano na svojo organizacijo. Prizadevnosti odbora te organizacije res ne gre zanikati, ni pa zadovoljivo sodelovanje članov z odborom. Aktivi v Železarni že par let ne morejo zaživeti in odigrati svoje naloge, to so ugotovili tudi na letošnji letni skupščini. Odbor je uvedel že pred tremi leti ob torkih službo odbornikov, da imajo tako nenehen stik s članstvom, zadnji dve leti ta služba tudi dobro dela. V zadnji poslovni dobi so rešili zlasti mnogo zadev za priznanje posebne dobe, dvojne in enojne. Od 210 včlanjenih ima sedaj že čez 50 % članov priznano posebno delovno dobo, največ dvojno. Na skupščini 24. decembra lani so ponovno opozorili člane, naj si še bolj prizadevajo rešiti to važno vprašanje, čeprav nekaterim morda danes še ni tako važno, ali imajo priznano sodelovanje z narodnoosvobodilnim gibanjem, ali ne, jutri bodo morda potrebovali taka dokazila, toda čas bo minil in posebne komisije se ne bodo več bavile z reševanjem teh zadev.

Kdor pozna razvoj in rast Štor, po osvoboditvi, se ne bo vpraševal, zakaj stanovanjska kriza, posebno ne tisti, ki vedo, koliko sredstev je v graditev stanovanj vložil kolektiv železarne. S prilivom prebivalcev se je naselilo v Štorah in v Celju tudi dosti članov ZB NOV in tem je bilo treba najti stanovanje. To je ob prizadevanju odbora in organov upravljanja v Železarni tudi uspelo, saj imajo danes še samo 8 nerešenih stanovanjskih zadev članov ZB NOV, od teh dva nujna primera.

Pred dvemi leti je bil izvršen zdravniški pregled članstva. Kljub večkratnim urgencam s strani osnovne organizacije ZB NOV, še do danes nimamo rezultatov tega pregleda. Razen tega je bilo že na lanski letni konferenci obljubljeno po predstavniku občinskega združenja ZB NOB, da bodo poklicani na zdravniški pregled še člani, ki se pred dvemi leti tega pregleda niso mogli udeležiti. Predstavnik občinskega združenja je obljubil, da bo letos to vprašanje rešeno, ker imajo z zdravstvenim domom v Celju pogodbo, da pregleda še ostale člane zveze borcev NOV.

Ko so na občinski skupščini zbirali podatke, komu kaže odpisati davek, je občinsko združenje ZB NOB poslalo predlog za svoje člane, ki žive v predelih, kjer imajo zemljišče IV. kategorije, poleg teh pa še za nekatere člane na zemljiščih III. in tudi II. kategorije, če žive sicer v izredno slabih socialnih in gmotnih razmerah, če so npr. pri hiši sami stari in bolni, za pridobitno delo nesposobni ljudje in v podobnih primerih.

Poskrbljeno je bilo za strokovno izobraževanje in usposabljanje članov ZB NOV. Na skupščini so ugotovili, da je med zaposlenimi v železarni 171 članov ZB NOV, razen štirih pa so vsi na ustreznih delovnih mestih, v skladu z njihovo strokovno usposobljenostjo. Če bi bila prosta delovna mesta, ustrezna njihovi strokovnosti, bi tudi ti tovariši že zasedali taka mesta. V letu 1964 so rešili 7 takih primerov, ki so že več let čakali na rešitev.

Med 171 člani ZB NOV v podjetju je 9 vojaških vojnih invalidov iz NOB, ki so vsi zaposleni na ustreznih delovnih mestih z osebnim dohodkom od 48.366 din navzgor. Najnižji OD od članov ZB NOV ima pomožna delavka v gradbenem oddelku z 38.344 din mesečno.

Delavski svet podjetja je na svoji seji dne 13. novembra 1964 sprejel sklep, da pripada borcem, ki so bili v narodnoosvobodilni vojski pred 9. 9. 1943, minimalni osebni dohodek v višini 300 točk, ne glede na ocenitev delovnega mesta, ki ga zaseda. Za tako rešitev je dala pobudo kadrovska služba in pomeni tak sklep pozitiven ukrep s ciljem, da se izboljša gmotno stanje našim borcem. Doslej je te ugodnosti deležno 5 članov kolektiva, razisku jejo pa se še nekateri primeri.

Krajevni odbor ZB NOV v Štorah je uspel postaviti 5 spomenikov in 3 spominske plošče v spomin na padle borce NOV in žrtve fašističnega nasilja ter na pohod legendarne XIV. divizije NOV preko Voglajne, železniške proge in ceste na Opoki. Te spomenike in spominske plošče lepo vzdržujejo, le s spomenikom na Opoki so težave. Stoji na neprimernem mestu, prebivalci pa tudi sicer kažejo nepravilen odnos do spomenika. Odlagajo in nalagajo les v neposredni bližini spomenika, krmijo živino in onesnažijo okolico spomenika. Da bi to preprečili, je odbor predlagal skupščini, da bi ta spomenik, ki tudi sicer nima ustrezne oblike, prestavili preko ceste, na mesto, ki ne bo izpostavljeno nevarnosti, da bi bila okolica zanemarjena. Spomenik naj bi bil postavljen iz primernih komadov pohorskega granita in naj bi ustrezno ponazarjal borbo in borce. Ne bo nič veličastnega in razkošnega, temveč skromen in dostojen spomenik tistim borcem, ki so kot pripadniki slavne XIV. divizije NOV v svojem legendarnem pohodu po Štajerski hodili tudi mimo Štor in se prebili proti Dramljam in Frankolovem na Paški Kozjak in Pohorje, kjer so v najhujši zimi vodili ogorčene boje z okupatorjem. Ta pohod in te borbe so vdihnile potlačenim prebivalcem Štajerske zopet pogum in poživile odpor proti okupatorju, ki je končno moral spoznati, da je štajerska dežela slovenska in jugoslovanska. Skupščina je spontano potrdila namen odbora in zadolžila novi odbor, da izvede to nalogo v stvarnost, če bo le mogoče že do krajevnega praznika Štor, to je do 8. maja 1965 Vrunčev dom na Javorniku je že doslej služil za oddih tudi ostalim članom kolektiva, ne samo članom ZB NOV, ki bodo imeli tudi odslej prednost pri koriščenju doma za oddih in prireditve, oziroma izvedbo proslav v počastitev praznikov in drugih svečanih dogodkov. Organizacija ZB NOV pa v takih pogojih, kot sedaj deluje, ne more vzdrževati doma. Zato je bil sklican članski sestanek, na katerem so člani ZB NOV Štore dali svoj pristanek, da prevzame ta počitniški dom v upravljanje Železarna Štore, oziroma, da se Vrunčev dom priključi k počitniškemu domu na Svetini. Na občnem zboru je bila izvedba tega sklepa potrjena, s tem, da se denarna vrednost, ki je bila ugotovljena pri prevzemu Vrunčevega doma, prenese v blagajno Krajevnega odbora ZB NOV Štore. Tako je bilo rešeno vprašanje stalnega upravljanja in oskrbovanja Vrunčevega doma, ki bo odslej lahko še bolj služil svojemu namenu — oddihu članov ZB NOV in vsem članom kolektiva železarne.

Na skupščini so ugotovili, da bo treba v prihodnje še tesneje sodelovati z Zvezo vojaških vojnih invalidov in z Združenjem rezervnih oficirjev in podoficirjev, zlasti ob proslavah Dneva borcev, krajevnega praznika, Dneva vstaje slovenskega naroda, Dneva JA in ob komemoracijah ob Dnevu mrtvih. Vsega obsojanja vreden je malomaren odnos občanov do žalnih svečanosti pri spominski plošči žrtvam borbe in žrtvam nacističnega nasilja pred osnovno šolo v Štorah, pri spomeniku na Svetini in na Opoki ob Dnevu mrtvih. Iz leta v leto ugotavljamo, da je udelež-

(Nadaljevanje na 4. strani)

IZ EKONOMSKIH ENOT

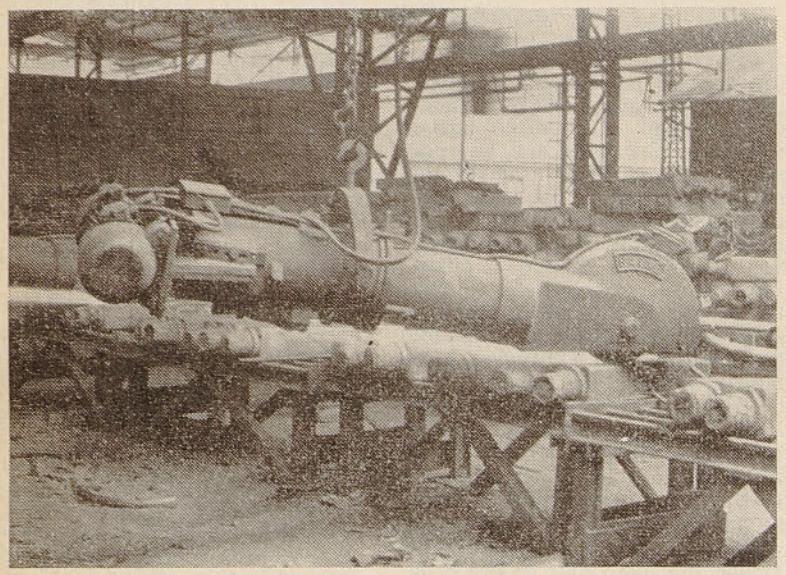

Čistilnica v jeklarni

Delavski sveti enot so bili v mesecu decembru zelo aktivni, saj so reševali še v letu 1964 nerešena vprašanja, obenem pa sprejemali priporočila za začetek dela v novem 1965. letu. Naloge, ki so jih reševali, niso bile lahke, saj so se zavedali, da je potrebno iztisniti iz proizvodnih naprav kar največ in pripraviti vse, da se z istim tempom začne proizvodnja v januarju. Aktivni so bili prav vsi DSE, njihovemu pravilnemu delu je pripisati, da so doseženi v letu 1964 zelo dobri proizvodni in finančni uspehi, kar potrjuje, da so DSE res dobri gospodarji in, da že dobro razumejo zakone ekonomike, ki so neizprosni in upoštevanja vredni. Glede na zahtevne naloge v letu 1965 bodo DSE imeli mnogo dela, da bodo opravili naloge, ki jih čakajo, če bodo dobro delali in pravilno odločali, potem bo njihovo delo v letu 1965 rodilo še boljše sadove dela.

JEKLARNA. V obratu jeklarne je DSE na svoji redni seji 17. decembra pregledal proizvodne uspehe za november in ugotovil, da je bila planirana proizvodnja presežena za 211.610 kg; tako dobremu uspehu je pripisati tudi dejstvo, da so bili zelo dobri energetski in drugi pogoji. V analizi proizvodnje, da je stanje peči v redu, da ni bilo pomanjkanje kisika in drugih vrst energije, da pa so bile še vedno težave z delavci, ki delujejo v težkih pogojih dela. Na tem zasedanju je DSE pregledal vse možnosti, da bi obrat izpolnih letni plan pred rokom, da bi lahko še pred novoletno proizvodnjo izvršil manjša popravila na peči in drugih napravah. Naj takoj omenim, da je obrat jeklarne izpolnil letni plan za leto 1964 v noči med 27. in 28. decembrom in ga do konca leta prekoračil. V času novoletnih praznikov pa so bila opravljena vsa popravila na napravah tako, da je obrat začel proizvodnjo v januarju zelo uspešno.

Nadalje je DSE razpravljal o finančni realizaciji enot jeklarne in valjarne in zavzel stališče naj se na DSP in UO razmisli o stimulaciji ob priliki letnega obračuna za celotno podjetje. Zato ima DSE utemeljitev, ki jo je posredoval UO podjetja. Člani DSE so se na tej seji seznanili s stroški remonta SM peči in naprav, ki je bil od 12. do 23. septembra in potrdili upravičenost teh stroškov.

V obravnavi delovne discipline v obratu je bil DSE mnenja, da je ta dobra, da pa bi moral centralni organ upravljanja podvzeti ostrejše ukrepe proti tistim, ki so nedisciplinirani. Delo v procesu proizvodnje mora biti opravljeno in ga morajo opraviti vsi složno in disciplinirano. Zato je predlog o ostrejših ukrepih pri nedisciplinirani tembolj utemljen.

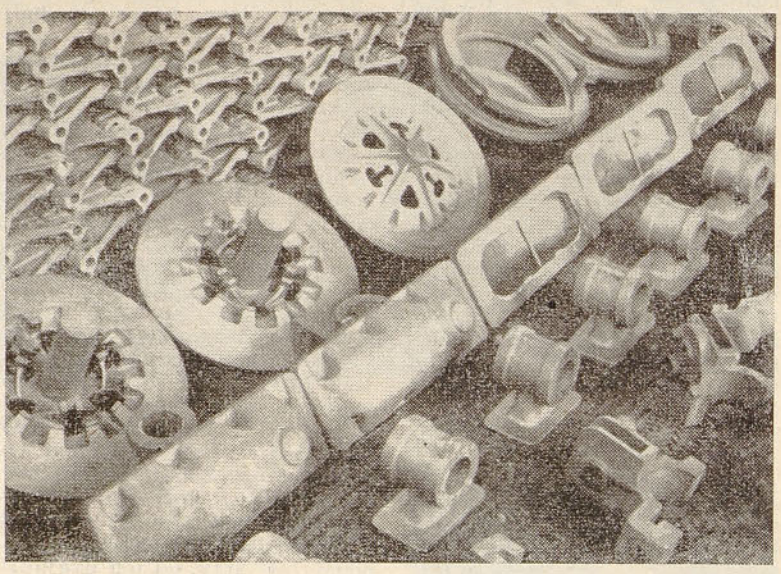

Vlitiki livarne sive litine

VALJARNA. Tako kot jeklarna je tudi obrat valjarne izvršil letni plan že 26. decembra na dopoldanski izmeni, kar je bil povod, da je DSE že 29. decembra na svoji 8. redni seji obravnaval proizvodnjo za mesec december ne z namenom, da se ugotovi prekoračenje plana temveč zato, da se na osnovi pokazanega napravi določene ukrepe za začetek proizvodnje v januarju 1965. Kako je tekla proizvodnja in kakšni so finančni uspehi, ki so mimogrede povedano zelo dobri, bo znano, ko bo napravljen letni obračun, katerega bo DSE posebej obravnaval. Takrat bo tudi obravnavano tehnično poročilo iz katerega bodo člani DSE lahko marsikaj videli in sprejeli zaključke od katerih so odvisni osebni dohodki. Iz pokazanega se da trditi, da je tesno in premišljeno sodelovanje operativnega vodstva za še boljše uspehe v letu 1965 obrata in DSE bilo res vzorno in da sta oba imela tesno podporo v izvrševalcih — proizvajalcih, ki so se v polni meri zavedali svojih obveznosti, do sebe in organov, ki so jih sami imenovali. Na tej seji DSE je bilo ugotovljeno, da je bilo v 1964. letu manj nedeljskega dela, da je izplen boljši, da je bila proizvodnja kvalitetnejša pa tudi nezgod pri delu je manj, kar dokazuje, da so se valjarji res zagrizli in iztisnili iz starih naprav mnogo, morda vse kar je bilo mogoče.

Tesno sodelovanje vseh zaposlenih v enoti je porok, da so vse naloge izvedljive, da je tak uspeh EE valjarne v letu 1964. K takemu sodelovanju je ob nastopu novega leta tudi poklical DSE valjarne vse sodelavce v ekonomski enoti, da bi bili tudi uspehi v letu 1965 plod skupnega dela vseh.

ŠAMOTARNA. Na 5. redni seji 22. decembra 1964 je DSE šamotarne obravnaval proizvodne uspehe za mesec november in ugotovil, da je bil mesečni plan dosežen z 122.5 % in da je do konca novembra bil letni plan dosežen s 94 %.

Če ne bo posebnih nepredvidenih težav, potem bo tudi letni plan izvršen in celo prekoračen. Letni plan je tudi ta obrat dosegel in presegel, o tem bo pisano v letnem obračunu za leto 1964.

Na tem zasedanju je DSE šamotarne sprejel operativni plan za mesec januar 1965 in razpravljal o ukrepih za nemoteno proizvodnjo v januarju, ko ima obrat težave v proizvodnji zaradi hudega mraza.

Člani DSE so imenovali tov. Vrenko Ivana za predsednika DSE, ker je prejšnji predsednik tov. Lacner odšel iz podjetja in imenovali predsednika komisije za sklepanje delovnih razmerij v enoti.

LIVARNA SIVE LITINE. V DSE livarne sive litine so člani obravnavali in sprejeli osnutek poslovnika DSE. Razpravljali so še o operativnem planu za mesec december 1964 in ga sprejeli. V zvezi z boljšo organizacijo dela v livarni je DSE sprejel nekatere kadrovske spremembe tako, da je imenoval tovariša Florjančiča za delovodjo strojne litine in tovariša Judeža Ivana za delovodjo v jedrarnici s tem, da prestane polletno preizkusno dobo. Na tem zasedanju so člani DSE obravnavali še nekaj vprašanj, ki so v zvezi s proizvodnjo in delovnimi pogoji in počutjem delavcev. Tudi razpravi o proizvodnji v januarju so člani DSE posvetili mnogo razprav, da bi bili rezultati v januarju čim boljši.

Valjanje

Občni zbor DIT

V soboto, 16. januarja je bil v Gasilskem domu občni zbor DIT. Udeležba je bila presenetljivo visoka, saj se ga je udeležilo 70 % članov. Ta odstotek in pa podatki iz predsednikovega poročila nam med drugim povedo, da je bila dejavnost našega strokovnega društva v preteklem letu zelo razgibana. Vrsta strokovnih in splošnih predavanj ter društvenih sestankov in 2 strokovni ekskurziji, sodelovanje pri analitični oceni nekaterih delovnih mest za nov tarifni pravilnik, debatni večer o investicijski in gospodarski problematiki podjetja, debatni večer o novi organizacijski obliki našega podjetja, izbira kandidatov za spomladanske skupščnske volitve, začetek izdajanja strokovnega glasila in drugo so bilanca dela lanskega leta.

Diskusija po poročilih je pokazala, da želijo člani DIT še bolj pestro delo. Seveda pa je to odvisno predvsem od sredstev, ki so društvu na razpolago in so dokaj pičla. Društvo razpolaga le z denarjem od članarine in od prispevka podjetja.

Želje, ki so bile izražene na občnem zboru so predvsem več predavanj ločeno po strokah (strojniška, metalurška, kemijska itd.). Upravni odbor je o tem že razmišljal in sklenil, da preuči možnost organizacije ciklusa predavanj iz metalurške stroke in sicer s predavatelji s fakultete, ki naj bi nam posredovali novosti iz metalurgije. Seveda naše društvo ni sposobno samo nositi stroškov, zato se bomo povezali z DIT v Cinkarni in Tovarni emajlirane posode. Drugače je z drugimi strokami, ki imajo svoje okrajne odbore, ki razpolagajo s sredstvi iz gospodarskih članarin podjetij. Tu bo DIT skušal v okviru teženj naših strojnikov in kemikov prevzeti podobno iniciativo na Okrajnem odboru in bo v okviru svojih možnosti tudi finančno podprl ta predavanja. Seveda pa bo DIT še naprej na skupnih sestankih obravnaval predvsem gospodarsko problematiko domačega podjetja.

Več pozornosti in pomoči bo treba posvetiti tudi Ljudski tehniki, ker sta organizaciji zelo sorodni in lahko DIT strokovno veliko pripomore k uspešnemu delu LT. V ta namen bo v novem upravnem odboru en član zadolžen ravno za ta vprašanja.

Diskusija je bila precej živahna pri vprašanjih racionalizacije. Diskutanti so bili mnenja, da so člani našega kolektiva premalo zainteresirani za to. Vendar pa je vzrok verjetno v slabi stimulaciji racionalizacij, kar zavira star pravilnik. Zato je UO podjetja imenoval komisijo, ki je sestavljena iz članov DIT in ima nalogo izdelati nov pravilnik o stimulaciji racionalizacije. Seveda pa je to zelo odgovorna zadeva, saj je treba predvsem razčistiti vprašanje kaj je službena dolžnost in kaj je dejansko racionalizacija. Pri tem in drugih načelnih določilih pa bo moralo sodelovati vse društvo.

Nemalo kritike je bilo tudi naslovljeno predvsem mlajšim članom, ki so v društvu premalo aktivni. Težnja, da bi take, ki niso zainteresirani za sodelovanje v delu društva enostavno izključili ni našla na občnem zboru podpore. Bolje je poiskati drugo obliko dela, ki bo pestrejša in zanimivejša za vsakega, to pa bo naloga novega odbora.

ing. Janez Barborič

BORCI SO ZBOROVALI

(nadaljevanje s 3. strani)

ba občanov, da celo svojcev padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja sramotno maloštevilna, pri teh žalnih svečanostih. Mar imamo res tako malo spoštovanja do padlih, mučenih in streljanih? Mar res ne znamo s svojo udeležbo pokazati mlademu rodu, kako se spoštujejo padli borci in žrtve za svobodo, ki jo sedaj vsi uživamo? Pravilno je bilo na skupščini poudarjeno, da za tako maloštevilno udeležbo, za tako malomaren odnos do žalnih svečanosti in vzgoje mladine s te plati nosijo odgovornost vse množične organizacije, vsi občani. Bogata in živahna razprava na skupščini, ki je dala priznanje prizadevanjem dosedanjega odbora, je nakazala, da bo ta organizacija uživala v bodoče več podpore množičnih organizacij v Štorah.

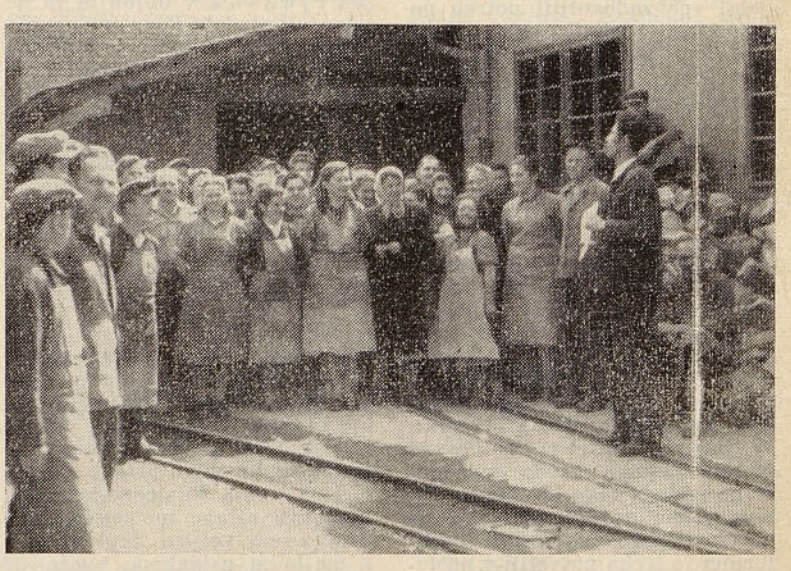

Pri objavljanju slik iz naših obratov še ni bilo slike iz šamotarne. Zato tokrat objavljamo prizor z množičnega sestanka kolektiva tega obrata

ŠE O SILIKOZI

Med najbolj nevarne profesionalne bolezni spada vsekakor silikoza, ki jo povzroča fini kremenov prav, kadar je primešan ozračju delovnega prostora. Tak prah nastaja pri pridobivanju kremenovega peska v naravnih ležiščih, v pralnicah ter sušilnicah tega peska. Nadalje se pojavlja kremenov prah pri pridobivanju in mletju kamnin, ki vsebujejo kot primes tudi kremenovo komponento. Največ kremenovega prahu pa nastaja pri sami uporabi kremenovega peska v raznih fazah metalurških postopkov, kot je priprava in sejanje peska, izdelava kalupov in jeder za kovinske ulitke, dalje čiščenje ulitkov z dletanjem, brušenjem, peskanjem in podobno. Kremenov prah se pojavlja v nevarnih količinah tudi pri brušenju kovinskih predmetov ali stekla z naravnimi brusi. Ta nevarnost pa je danes že precej odstranjena, ker se naravni brusi skoro povsod nadomeščajo z umetnimi brusi, ki nimajo kremenove sestavine.

Pri vseh navedenih delih nastajajoči prah prehaja v ozračje, iz katerega ga je kasneje skoro nemogoče izločiti. Čim manjša so zrnca kremenovega prahu, tem lažje lebdijo v zraku in tem težje jih je odstranjevati in uničevati.

Kremenov prah v ozračju delovnega prostora je nevaren v določenih pogojih, in sicer:

1. Kremenova zrnca ne smejo biti večja od 5 mikronov (0,005 mm).

2. Število kremenovih zrnc pod 5 mikronov mora prekoračiti s standardom določeno maksimalno dopustno koncentracijo in

3. v prahu delovnega ozračja mora biti več kot 2 % kremenovih zrnc.

Po jugoslovanskem standardu iz leta 1964 ne sme biti v delovnem ozračju več kot 1750 zrnc na 1 cm³ zraka, če je v prahu manj kot 5 % prostega kremena, dalje ne več kot 700 zrnc na 1 cm³ zraka, če je v prahu 5 do 50 % prostega kremena in končno ne več kot 175 zrnc na 1 cm³ zraka, če je v prahu več kot 50 % prostega kremena.

Fini kremenov prah pod 5 mikronov ima to lastnost, da se z vodo nerad ovlaži, da ga s prostim očesom težko opazimo in da je hitrost usedanja zelo majhna. V popolnoma mirnem ozračju pada npr. zrnce velikosti 5 mikronov s hitrostjo 2 mm na sekundo in zrnce velikosti 1 mikrona samo še s hitrostjo 0.075 mm na sekundo. Praktično pa ozračje delovnega prostora nikoli ne miruje, ker se zrak stalno giblje, kar pomeni, da zrnca od 1 do 5 mikronov v veliki večini lebdijo v zraku in da le manjši del popada na tla. Na ta način postane prah stalna primes v ozračju kot aerosol in se od mesta nastanka širi na vsa delovna področja zaprtega prostora, torej tudi na območja, ki so daleč proč od izvora prahu. Kot bomo videli kasneje, je pri vseh naših livarnah in čistilnicah prav to glavno vzrok za tako visoke zaprašitve prostorov, kjer se vršijo livarski in čistilni procesi.

Značilnost pri silikoznih obolenjih je v tem, da je potrebna razmeroma precej dolga doba ekspozicije v zaprašeni atmosferi, da se bolezen razvija do takega stadija, da delavec postane delovni invalid. Doba ekspozicije zavisi od stopnje zaprašenosti ozračja s finim kremenovim prahom. Kjer je v prahu manjše število zrnc ali pa manjši procent prostega kremena, bo naravno tudi doba ekspozicije lahko daljša in obratno. V povprečju se računa, da popolnoma zdrav človek, ki dela v ozračju s kremenovim prahom oboli v času od 5 do 10 let do takega stadija, da postane njegovo zdravje že lahko ogroženo.

Pripomniti je treba, da kremen nastopa v 3 kristalastih modifikacijah ali oblikah, to so kremen, tridimit in kristobalit. V livarskih procesih nastopajo precej visoke temperature, kar povzroči, da kremenov pesek, ki je v neposrednem dotiku z razžarjeno raztopino železa spremeni kristalno obliko in preide v tridimit in kristobalit. Ti dve obliki kremena pa sta kot prah tudi do 10-krat bolj nevarni za naše respiratorne organe, kakor kremen. Tak prah nastaja kasneje pri čistilnih delih ulitkov, ko se z dletanjem, obtrkavanjem, peskanjem in podobno čisti površine ulitkov in kasneje, ko se pesek presejava in pripravlja za ponovno uporabo.

Koncentracije prahu v delovnem okolju niso stalne in zavisijo od intenzivnosti tehnoloških postopkov, od faze posameznih procesov in od urejenosti prostorov, kjer se ti postopki odvijajo. Pri proučevanju obrambnih ukrepov zoper prevelike koncentracije nevarnega prahu v delovnih prostorih moramo v vsakem posameznem primeru temeljito analizirati vse tiste elemente, ki so bistveni pri nastajanju prahu in pri njegovem širjenju po delovni atmosferi.

Od obrambnih ukrepov zoper prah, ki vsebuje nevarne količine kremena pridejo v praksi v poštev:

1. Zajemanje in odvajanje prahu takoj ob nastanku, da s tem preprečimo njegovo širjenje po ozračju delovnega prostora. Ta princip ima več variant, kar zavisi od tega, pri kakšnih delih se razvija nevaren kremenov prah. Drugačen je način zajemanja prahu pri izdelavi kalupov jeder in zopet drugačen pri čistilnih delih, pri pripravi, sejanju in transportu polnilnega ali modelnega peska in podobno. Pri vseh teh delih je možno z ustrezno tehnično ureditvijo doseči učinkovito zmanjšanje zapraševanja delovne atmosfere s kremenovim prahom.

2. Tehnično ureditev delovnih prostorov je treba že s projektom tako zasnovati, da bodo posamezne faze tehnoloških postopkov prostorsko med seboj tako ločene, da se prah, ki nastaja pri določeni fazi dela, ne bo mogel neovirano širiti na delovišča, kjer tak prah ne nastaja. S tako prostorsko omejitvijo posameznih faz delovnih postopkov dosežemo, da bo manjše število delavcev eksponiranih vplivom škodljivega prahu, ki nastaja pri določenem procesu.

3. Hermatizacija naprav, zlasti strojnih agregatov, ki drobijo, se jejo, mešajo, transportirajo pesek. Ako take naprave na primeren način hermetično prekrijemo in nastajajoči prah z ustreznim podtlakom odvajamo na nevarno mesto, bomo dosegli, da se nastajajoči prah ne bo širil po ozračju delovnega prostora. Na principu hermatizacije in istočasno uporabe jeklenega peska delajo čistilni stroji za ulitke. Take stroje izdeluje pri nas podjetje »GOSTOL« v Novi Gorici.

4. Vlaženje peska je nadaljnji ukrep zoper prah, vendar je ta postopek samo delno uspešen, ker se je v praksi pokazalo, da imamo v ozračju delovnega prostora, kjer se dela z ovlaženim peskom, še vedno močno prekoračene dopustne koncentracije nevarnega prahu. Zaradi posebnih zahtev tehnološkega postopka, pa peska tudi ne smemo preveč vlažiti, vsaj ne do take stopnje, da bi preprečili dviganje prašnih delcev v atmosfero.

5. Nadomeščanje kremenovega peska z raznimi inertnimi dodatki kot je bentonit, vendar bentonita ali drugih snovi dodamo lahko največ do 10 %, kar se v praksi tudi dela, vendar to bistveno ne vpliva na zmanjšanje stopnje zaprašenosti atmosfere z nevarnim kremenovim prahom.

Na Švedskem so pred leti uspeli v 2 livarnah nadomestiti v celoti kremenov pesek s peski olivina, ki pa ne daje povsem zadovoljivih rezultatov. Pri nas to ne bi prišlo v poštev, ker nimamo v naravi tako čistih hribin olivina, in bi bilo zaradi tega pridobivanje čistih peskov olivina zelo drago.

6. Specialni respiratorji. Uporaba specialnih protiprašnih respiratorjev je precej problematična, ker danes nimamo na razpolago zanesljivih respiratorjev, ki bi prestrezali nevaren prah kremena v dimenzijah od 0,2 do 5 mikronov. Tako domači kot uvoženi tovrstni respiratorji ne nudijo zadostne garancije, da prestrezajo tudi prah mikronskih velikosti. Razen tega je pri delavcih v večini primerov velik odpor proti uporabi respiratorjev. Tak odpor je v nekaterih primerih upravičen. Nemogoče je namreč od delavca zahtevati, da bo 6 do 8 ur nosil respirator na delovnih mestih, kjer je znatna temperatura in težko fizično delo. Razen tega se pogosto pojavljajo pri rabi respiratorja vnetja kože na stičnih mestih respiratorja in kože. To vnetje povzroča prav fini prah, ki z znojem in tudi z vdihavanjem prihaja med kožo in rob respiratorja.

7. Kot bistveni sestavni del obrambnih ukrepov zoper kremenov prah je tudi potreba po stalni zdravniški kontroli, ki sistematično pregleduje delavce na ogroženih deloviščih in z občasnimi rentgenskimi posnetki ugotavlja zaprašenost pljuč s kremenovim prahom. To nalogo opravljajo lahko samo specializirani dispanzerji za poklicne bolezni.

Vzporedno s tem je treba občasno ugotavljati tudi koncentracijo prahu v ozračju delovnih prostorov, ker večja ali manjša stopnja zaprašenosti ozračja bistveno vpliva na prve pojave pljučnih obolenj oziroma na nadaljnji razvoj te bolezni.

Oba ta dva konkretna ukrepa pa sta razmeroma draga in zahtevata precejšnje angažiranje ustanov in strokovnjakov, ki se ukvarjajo s temi nalogami; za delovne organizacije pa pomeni to znatne denarne izdatke.

8. Kot nadaljnji ukrep v današnjih prilikah v naših tovarnah je v tem, da vse delavce, pri katerih zdravstvena služba ugotovi, da je stopnja zaprašenosti pljuč dosegla še dopustne meje, premestimo na lažja delovna mesta. Nekateri zdravstveni strokovnjaki se sicer s tem ne strinjajo v celoti, ker menijo, da s tem povzročimo še večje število silikoznih obolenj, sicer v lažjih oblikah, ki pa se lahko razvijejo v hujša obolenja. Kljub temu zdravstvena služba danes v večini primerov predlaga premestitve delavcev, kjer so zaprašitve pljuč že bolj izrazito razvite.

Vse navedene ukrepe bi morale naše delovne organizacije, kjer se pojavlja pri tehnoloških postopkih kremenov prah, stalno upoštevati in izvajati, zlasti velja to še pri izdelavi projektov za razne rekonstrukcije, dopolnitve, modernizacijo ter mehanizacijo naprav in delovnih procesov. Vse te nakazane ukrepe pa v praksi — vsaj kar zadeva pregledane organizacije — ne upoštevajo povsod, delno iz objektivnih, delno pa tudi subjektivnih vzrokov, med katerimi je treba omeniti tudi premalo strokovno poznanje teh ukrepov in ponekod tudi premalo zavzetnost za rešitev teh vprašanj.

Po podatkih Zavoda SRS za zdravstveno in tehnično varnost je bilo od leta 1952 dalje ugotovljenih okrog 2800 primerov silikoznih obolenj različne oblike. Verjetno pa je ta številka višja, ker je bil v obdobju od leta 1952 večkrat menjan način zdravstvene kontrole in tudi način evidence, predvsem pa zaradi tega, ker ni bilo strokovne službe, ki bi po enotnih kriterijih presojala in ugotavljala, kateri delovni prostori so prekomerno zaprašeni s kremenovim prahom in koliko ljudi dela v tako ogroženi atmosferi.

ČEMU ČELADE?

Te dni so se osebnim zaščitnim sredstvom, ki so jih naši delavci dolžni uporabljati, pridružile še čelade. Kakor ob vsaki novosti, tako tudi sedaj krožijo po obratih najrazličnejši komentarji in pripombe. Vse tiste, ki mislijo, da čelade niso potrebne, naj naslednji primeri prepričajo o nasprotnem in pripomorejo k temu, da ne bo nihče lahkomiselno izpostavljal svojega življenja samo zaradi tega, ker mu čelada ne ugaja.

1. V neki kovačnici so hoteli štirje delavci preurediti 700 kg težko kladivo. Pri tem je del stroja odneslo v zrak in predno se je predelavec zavedel, mu je treščilo nekaj po glavi. Kolena so se mu upognila, bil je omotičen, toda hujšega ni bilo. Življenje mu je rešila čelada, ki je zdržala silen udarec 7 kg železnega dela stroja. Na sliki št. 1 vidimo čelado po udarcu in komad stroja, ki je treščil na glavo delavcu. Kako bi izgledala njegova glava, če ne bi bila zaščitena s čelado, si verjetno lahko zamislite.

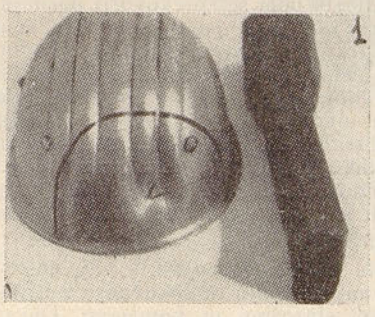

2. Nesrečni primer je hotel, da je prebodni stroj visoke peči (plavža) zagrabil topilca in ga pritisnil ob steno. Pritisk je bil silen in delavec je izgubil zavest. Pozneje so mu pripovedovali, da se je čelada tako močno zagozdila med steno in stroj, da se je ob tem, ko so stroj zapeljali nazaj, sprožila kot pero. Topilec je pretrpel ob nesreči rane na prsnem košu, toda glava je ostala cela. Po nekaj dnevih, prebitih v bolnici, se je vrnil na delo. Slika štev. 2 nam kaže stisnjeno čelado, ki je obvarovala topilčevo glavo.

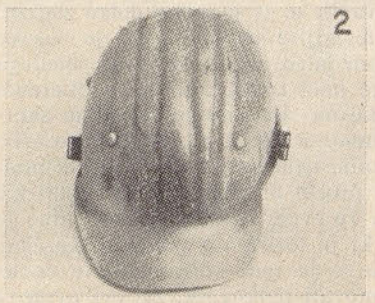

3. Delavcem, zaposlenim v neki jeklarni pri mlinu za mletje dolomita, je žerjav pripeljal veliko muldo, ki naj bi jo napolnili. Delavci so z roko usmerjali žerjavovodjo. Eden izmed delavcev, ki je ravno dajal žerjavovodji znak »stoj« je naenkrat občutil močan udarec na čelni strani glave. Čelada mu je odletela z glave. Delavec je bil omotičen in po glavi mu je šumelo, vendar nič hujšega. Kaj se je zgodilo? Približno 2 kg težak komad je pri manevriranju z žerjavom, padel s traverze, z višine približno 9 m in priletel z vso močjo na delavčevo glavo, ki je bila k sreči pokrita s čelado. Komad rude se je najbrže zadržal na traverzi pri vskladiščenju v bunker.

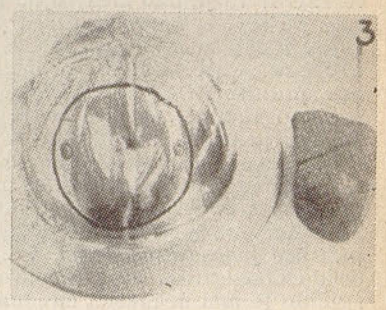

Po nesrečnem primeru je bila čelada zelo zmečkana in prebita, ter je imela za prst veliko luknjo. Toda z gotovostjo lahko trdimo, da je čelada rešila delavcu življenje. Kako je izgledala čelada in kakšen lep komad rude jo je deformiral, vidimo na sl. 3.

4. Ključavničarski delovodja je v nočni izmeni nadzoroval popravljanje vrat z železnim rolojem. Iznenada je zgrmel tone težak rolo navzdol in zadel delovodjo, ki je sklonjen ogledoval popravljeni del. Železni rob roloja je udaril kot z vso silo zamahnjena sekira. Zaradi silnega pritiska na vse telo, je udarec poškodoval delovodji hrbtenična vretenca in mu zapustil na glavi lažjo brazgotino. Tudi v tem primeru je bila čelada tista, ki je človeku rešila življenje. Mesto, kamor je udaril železni rolo vidimo na čeladi pod sliko št. 4.

5. Obratovodja je nadzoroval delo v svojem obratu. Čeprav ni bilo videti nikjer nobene nevarnosti, ga je iznenada nekaj močno udarilo po glavi. Kaj se je zgodilo? Vijak precejšnje teže se je odvil na žerjavu in — kakor da ne bi imel drugje prostora — neprijetno pobožal obratovodjo po glavi. Če ne bi bilo čelade, bi lahko bil udarec tudi smrtnonosen.

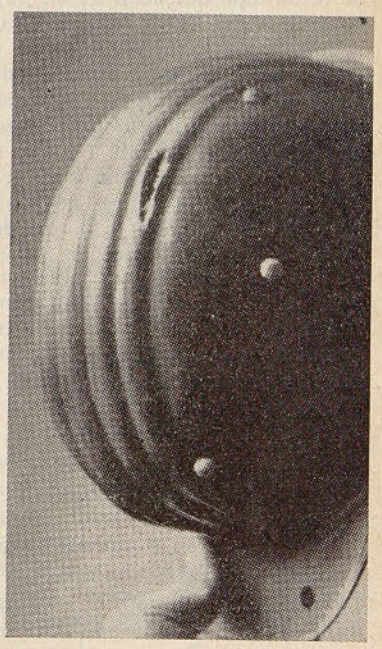

Še in še bi lahko naštevali, toda mislimo, da bodo že ti primeri, povzeti po resničnih dogodkih iz raznih podjetij, dovolj prepričljivo priporočili stalno uporabo čelad.

IZID ŽREBANJA NAGRAD ZA REŠITVE NOVOLETNE NAGRADNE KRIŽANKE:

V sredo dne 13. 1. 1965 je uredniški odbor Štorskega Železarja določil komisijo za žrebanje nagrad za pravilne rešitve novoletne križanke. V komisiji so bili: urednik tov. Stane OCVIRK, člana tov. Anton MACKOŠEK in Friderik JERNEJŠEK, reševalce križanke pa je zastopala tov. Milka KOMPOLŠEK.

Žreb je določil za nagrade naslednje reševalce:

Tov. Slavko Kamenik,
I. nagrada 3000 din

Tov. Anton Franulič,
II. nagrada 2000 din

Tov. Olga Logar,
III. nagrada 1000 din

Skupno je prispelo v uredništvo 50 rešitev.

Karlo Dobovišek

Spomini iz II. svetovne vojne

(Nadaljevanje)

Iz Bordeausa smo se preko mogočne reke Garonne potegnili z nekakšno cestno železnico. Na oni strani smo se naložili na vlak in se odpeljali do Libourna. To je mesto, veliko kot Celje in je nekaj desetin kilometrov oddaljeno od Bordeauxa. Tu nas je vase sprejela velikanska kasarna. Pri vhodu nas je sprejel stražar, Rus, z značilnim ruskim avtomatom na prsih. Tudi dežurni oficir, ki je prišel na stražarjev žvižg je bil Rus. Po krajšem razgovoru z našim vodičem in pregledu dokumentov nas je oficir odvedel v notranjost. Zmestili so nas v eni izmed štirih kasarniških zgradb. Tu smo po več dneh hoje in stradanja prejeli toplo hrano in kruh. Prvi dan so nas tudi pustili na miru, da bi se počili in naspali. Že takoj prve ure počitka pa sem tu doživel tudi prvo neprijetno presenečenje. Iz sladkega spanja me je zbudilo zoprno skeleče srbenje po vsem telesu. Uši! To je bilo med vojno moje prvo srečanje z njimi. Pozneje sem jih seveda imel priložnost pobiti na tisoče. Naslednjega dne po zajtrku smo odšli na zborno mesto, ki je bilo na velikem štirikotnem dvorišču »Care« kot so ga imenovali. Po izklicevanju po imenih so nas sproti sortirali, Ruse za sebe, Jugoslovane za sebe. Poljaki pa so nas bili itak že zapustili nekje v Bordeauxu. Nas Slovencev je bilo nekako petnajst. V sobi, kamor so nas pozneje nastanili je bilo že nekaj nekakšnih Jugoslovanov o katerih bom se spregovoril pozneje. Ko sem se naslednje dni nekoliko razgledal po naši okolici sem ugotavljal, da je zasedba vojašnic pravi pravcati Babilon. V zgradbi, kjer smo bili Jugoslovani je bila četa Rusov. V to četo je spadal tudi naš jugoslovanski vod. V zgradbi stoječi nasproti naši je bila četa Čerkezov. Ti so imeli svoje oficirje in podoficirje. V tretji zgradbi je bila nekakšna mešanica raznih narodnosti kot so: Uzbeki, Tadžiki, Kirgizi idr. Vsi pa so bili tako kot Rusi in Čerkezi sovjetski državljani. Četrto zgradbo pa so držali zasedeno Francozi, ki so pred njo in okoli nje po ves dan gonili svoj: »Garde Vous! Mars! - Un deux - un - deux!«

Pa tudi za nas se je kaj kmalu pričel čas vojaških vaj, neštetih političnih predavanj ter predavanj o orožju in rokovanju z njim. Predavanja so držali ruski vojaški starešine in komisarji. Dnevi so tekli hitro in prišla je prva nedelja našega bivanja v »Casserne de Libourne«. Bilo je lepo sončno jutro. Natanko ob sedmi uri je na dvorišču kasarne rezko zapela trobenta. Polk je hitel na zborno mesto. Polk so namreč imenovali našo celotno vojaško enoto. Na dvorišču so nas oficirji postavili v »Care«, to je v kvadrat, tako da smo bili z obrazi obrnjeni drug v drugega. Starešine so skrbno poravnavali vrste, potiskali tiste borce v slabših oblekah zadaj in postavljali boljše oblečene spredaj. Golo naključje je bilo, da smo bili Jugoslovani slučajno sami krepki, visoko raščeni fantje, zato smo stali v prvi četi in to čisto v prednjih vrstah. Zopet se je oglasila trobenta. »Prihaja!« so klicali starešine in zdaj tudi sami skočili v čelne vrste. Zunaj stroja je ostal samo dežurni oficir. Semkaj od štabne zgradbe je v spremstvu še dveh oficirjev prihajal komandant polka. Dežurni oficir je poveljeval s tako prodirnim glasom, da so ti kosti kar same od sebe skočile pokonci. Ko je komandant sprejel raport, se je obrnil k polku in ga pozdravil s prijetno mehkim glasom: »Zdravstvujte tovariši!« Ves polk mu je gromko odzdravil. Potem je komandant stopal ob vrstah od borca do borca. Za vsakogar je imel vprašanje in prijazen nasmeh. Trepljal je vojake po ramah in licih. Pri nas Jugoslovanih se je posebno dolgo zadržal zato sem si ga imel priložnost temeljito ogledati. Bil je visoko raščen, vitek malce naprej upognjen mlad mož, suhljatega, bledega toda prijaznega obraza. Na sebi je imel brezhibno rusko oficirsko uniformo, na nogah bleščeče, visoke na »harmoniko« krojene škornje, na glavi pa je namesto oficirske šapke nosil pristno kozaško čepico, to je kučmo s črnim krznenim oglavjem z živo rdečim platnom na vrhu. Ob boku pa mu je prosto bingljala težka repetirka. Komandant je bil po činu kapetan. To zveni sicer nekoliko čudno je pa bilo vendarle res. Naša enota, ki je ložirala v polkovni kasarni, se je zato imenovala polk in zato se je tudi komandant te enote, čeprav kapetan po činu, smel imenovati polkovnik. Že vsa njegova zunanjost je govorila, da mu je mnogo na tem, kako so njegovi vojaki oblečeni. Zato je imel za tistega, ki je bil lepo urejen, vedno pri roki pohvalno besedo. Grajati pa tudi nikoli ni pozabil, če je naletel na kakšne posebno očitne zanikrnosti. Slovenci smo menda že po naravi taki, da ljubimo čistočo in smo zaradi tega kolikor se le da lepo oblečeni. To se je pokazalo tudi v našem vodu. Fantje so bili sveže obriti, lase gladko počesane, na njih pa je postrani sedela rusko krojena vojaška šapka. Vsi smo imeli enake sveže svetlomodre srajce in temnomodre kravate. Na vsej obleki ni manjkalo gumba. Hlače pa so bile ostro zlikane pa čeprav likalnika niso poznale. Obuti nismo bili enotnô. Ta je imel čevlje, oni škornje, vsa obuvala pa so bila čista in bleščeča. Ko je polkovnik obšel ves polk se je vrnil k čelu, kjer je bil tudi jugoslovanski vod. Dežurnemu oficirju je ukazal naj da polku »na mestu voljno«. Potem je spregovoril. Govoril je o tem da se pač nahajamo v tuji deželi, ki pa je naša prijateljica in zaveznica. Zato se naj do ljudi, ki jih srečujemo vedemo korektno in vljudno, ker so to naši prjatelji in se imamo le njim zahvaliti za vse dobrine, ki jih trenutno imamo in za vse gostoljubje, ki smo ga deležni. Rekel je še, da smo prav mi sedaj dolžni pokazati tej prijateljski deželi in njenemu ljudstvu našo visoko rusko kulturo. To je bil običajni apel za vse, posebno še za tiste, ki bodo ta dan dobili dovoljenje za izhod v mesto. Potem je dejal, da naj vsi tisti, ki se čutijo dovolj urejene pridejo v štab po dovolilnice. »Jugoslovani pojdejo v mesto vsi!« je še dejal dežurnemu oficirju. Nato je stopil z vsemi oficirji v krog in se z njimi nekaj časa pogovarjal, potem pa se je poslovil. Medtem je dežurni oficir vršil s polkom pozdrav. Po četah smo se pojoč vračali v vojašnico. Takoj, ko smo prišli v sobo, so sobni starešine pričeli odbirati tiste, ki naj bi odšli po dovolilnice za v mesto. Jugoslovani smo šli kolektivno. Vodil nas je naš »pomkomzvod«, to je pomočnik komandirja voda. Bil je Dalmatinec. Ko smo dobili dovolilnice, so nekateri takoj odšli v mesto. Jaz in nekateri drugi, smo se vrnili v sobo, da se tu zares uredimo za našo prvo promenado. Treba je bilo še ostreje pristriči brčice, postriči nohte, pa umiti zobe, da so se belo bleščali; kajti v mestu bomo prav gotovo srečavali tudi dekleta. Po kosilu nas je skupina šestih Slovencev stopala proti izhodu. Vse je bilo nekako praznično, vsaj meni se je zdelo tako. Stopiti svoboden, brez strahu, brez sramu v neko svobodno mesto, med svobodne ljudi se mi je še pred kratkim zdela utopija. Danes pa je to bila že stvarnost. Navdajali so me občutki, ki so mi naravnost razganjali prsi. Po kratki proceduri pri stražarju, smo končno stali zunaj na ulici pred obzidjem. Ozrli smo se levo pa desno in nismo se mogli odločiti kod jo naj mahnemo. Prav onstran čez ulico se je razprostiral krasen mogočen park. Krošnje dreves so bile tako velike in goste, da je bilo v senci pod njimi še zdaj sredi dneva skoraj temno. Vsled tega pred dnevi ob prihodu semkaj od prevelike utrujenosti niti opazil nisem. Na moj predlog smo izbrali pot, ki je vodila skozi park. Po prihodu v mesto smo najprvo poiskali kino. Ogledali smo si spored in čas predvajanja. Potem smo šli dalje. Ko smo tako hodili po ulici sem namenoma stopil na pločnik na nasprotni strani ulice, da si ogledam naše fante kako izgledajo na ulici. Prva sta hodila Tone Ašič, mlad trgovski pomočnik, doma nekje iz Maribora in France Bratušek, študent iz Ptuja. Za njima pa stopali: krepki, vedno lepo rejeni Kajzovar Lojze, gostilničar nekje od Velike Nedelje, širokopleči France Mikolič, kmet s Ptujskega polja in še neki visoki vitki fant Lojze po imenu, ki sem njegov priimek že pozabil. Fantje so bili veselo razpoloženi. Šalili so se med seboj in se smejali. Ko so zagledali mene na drugem pločniku so se me takoj lotili. Zbadljivi Ašič je menil, da »tovariš polkovnik«, pri tem je kazal s palcem na mene, pač ne bo hodil s takimi postopači, kot so naprimer oni. Fantje so se veselo krohotali in tudi jaz sem se smejal z njimi.

Menda sem nekje že omenil, da so mi bile vedno posebno všeč zakotne gostilne »luknje« kakor sem jih imenoval. Ko smo prišli mimo ene takih »lukenj«, sem predlagal, da bi vstopili. Fantje so soglašali in vstopili smo. Lokal je bil majhen in mračen, toda prijazen, da se je človek v njem takoj prijetno počutil. Mize so bile domala vse zasedene, le neka daljša ob strani točilne mize pod sliko generala De Gaullea je bila prosta. Bila je kot nalašč za nas. Posedli smo po trije na vsako stran. Pristopil je gospodar. Naročili smo kar steklenico vina in kozarce, kakor je pač bila pri nas Štajercih nekoč navada. Gospodar je odhitel in nam prinesel naročeno. Sedel sem ravno pod sliko vladarja, tako sem imel sijajen pregled nad vsem lokalom. Zato sem tudi prvi opazil nekakšne zbegane poglede nekaterih gostov. Opazil sem tudi, kako so se drug za drugim pričeli seliti tja na drugo stran v še manjši prostor, kjer so ob zvokih starega gramofona posamezni pari poskušali zaplesati. Lokal se je vedno bolj praznil. Le omizje tam v kotu, ki ga je tvorila skupina starejših mož, delavcev, je ostalo. Opozoril sem fante na to spremembo. Spoznanje, da so Francozi radi našega prihoda zapustili lokal nas je nekoliko potrlo. Vseeno smo obsedeli in se trčili ter izpili. Ko je Ašič naročil drugi liter ne da bi prej plačal prvega, se gostilničar ni ganil, da bi postregel. Ašič pa ne bil trgovec, če ne bi takoj uganil kaj tišči starega. Potegnil je iz žepa denarnico in jo razprostrl na mizi, da so iz nje leteli bankovci in drobiž. »Plačam!« je nekoliko rezko zaklical. Tedaj je gospodar urno pritekel in z neverjetno prijaznim obrazom vprašal, če nam sme še postreči. »No le prinesi še eno steklenico, ti judež!« mu je kar po slovensko dejal Ašič. Vsi smo se zasmejali. Še gostilničar se je kronotal z nami in čeprav ni razumel niti besede, je takoj prinesel polno steklenico na mizo. Ašič je naštel na mizo zahtevanih trideset frankov. Ko nas je vino že nekoliko ogrelo, je Ašič predlagal da bi zapeli. Naj tu povem, da je nas šestorico bila združila prav pesem. Že v vojašnici smo nekaj dni zapored vadili, ker se je polk pripravljal za kulturno-umetniški nastop v veliki dvorani v Bordeauxu. Iz pripovedovanj tovarišev sem vedel, da je skoro vsak izmed nas pred vojno sodeloval v kakšnem pevskem društvu ali zboru. Tako nam ni bilo težko naštudirati nekaj najbolj priljubljenih narodnih pesmi za ta nastop. Tu pa smo imeli lepo priložnost za generalko. Nekaj polglasnih intonacij in v skoraj povsem prazen lokal je rahlo in ubrano zadonela lepa slovenska narodna: »Imam tri ljubice...«. Gospodar se je vstopil pred naše omizje ter z odprtimi usti presenečen poslušal. Možje pri mizi v kotu so se vsi kot eden obrnili proti nam in molče poslušali, ko pa je bilo pesmi kraj so navdušeno ploskali. Med petjem so iz sosednjega lokala pomolele glave prvo ženske, potem pa še moški. Zdaj se je pri sosednji mizi dvignil starejši možak in prišel k našemu omizju. Čeprav je bil videti kar precej »v rož'cah«, se je resno trudil, da bi bil videti čimbolj dostojen. Obstal je pred nami z dvignjeno pestjo k sencu in zdeklamiral: »Vive la Rusie! Vive Staline! Vive comunisme!« Zdaj sem spoznal, da nas imajo za Ruse. Vseeno sem mu odzdravil s prav tako dvignjeno pestjo: »Vive la France! Vive general De Gaulle! Vive la Liberte!« To pomeni po naše: Živela Francija, živel general De Gaulle, živela svoboda. Naj omenim, da je bil general De Gaulle tiste čase za vsakega Francoza to, kar je bil za nas Jugoslovane maršal Tito. Po teh mojih besedah je kar zahrumelo v lokalu. Vstali smo vsi izza mize in si segli z gosti v roke. Ko pa sem možu, ki nas je bil poprej pozdravil, povedal, da smo Jugoslovani, je ta pričel naravnost kričati: »Jugoslovani so! Niso Rusi!« Zakaj so se tega veselili, da smo Jugoslovani in ne Rusi, sem zvedel pozneje in bom morda kdaj pozneje o tem kaj napisal. Zdaj so nas prav tako kot prej za Ruse, pozdravljali za Jugoslovane: »Vive la Yougoslavie! Vive maršal Tito!« Mi pa smo prav tako kot prej odgovarjali z »Vive la France!« Potem smo se kar sredi lokala prijeli krog ramen, kot da smo nekje na vasi in v prostor je gromko udarila stara narodoljubna pesem še izza časa preporoda: »Od Urala do Triglava-Krkonošev do Balkana...« Eksplozivna pesem je Francoze tako navdušila, da so drug za drugim stopali v naš krog, odpirali usta in brundali čeprav nam peti niso znali pomagati. Krog se je vse bolj večal. Ko so potem še domačini zapeli svojo: »Alons enfant de la Patrie...«, so gostje do slednjega stopili v krog. Tako smo peli, rajali in se objemali, kot da smo najboljši znanci že od davna. Ženske so se nekatere skrivaj, druge pa kar očito stiskale ter poljubljale z našimi fanti. Pesem, prihajajoča iz čistih grl in s še bolj čistih človeških src je bila vedno tista, ki je znala tako umetniško splesti vezi prijateljstva med ljudstvi. Tudi to pot je bilo tako. Na našo mizo so romale steklenice polne žlahtnega vina, za katere pa prej tako skopi gospodar, ni hotel od nas sprejeti niti centa. Ko smo se na večer, ko je prišel naš čas povratka v vojašnico, vračali domov, nas je spremljala gruča prijateljev vse do vrat. Ob slovesu smo si zatrdno obljubili, da se naslednje nedelje spet snidemo. Ko sem potem ležal v postelji, sem v mislih še enkrat prehodil pravkar doživeti dan. Dan, ki je bil v mojem spominu zapustil tolikšno bogastvo najlepših vtisov, da ga vse življenje ne bom pozabil.

POGLA

ZDRAVNIK SVETUJE...

Nadaljevanje

Ko smo obravnavali osebno higieno, smo posebej poudarili čiščenje in umivanje rok, posebno vsakokrat pred jedjo in po uporabi stranišča; če dodamo k temu še higieno ust, ki obstoja v glavnem v čiščenju zob in razkuževanju ustne votline s primernimi razkužili, smo navedli najvažnejše, kar zahteva higiena od posameznika. Ko prihajamo na družinsko higieno si moramo predstavljati več oseb, ki imajo skupno s posameznikom iste higienske zahteve, h katerim se pridružujejo še individualne, ki so za posamezne družinske člane različne, pogojene že z naravo dotičnika in zdravstvenim stanjem ter soc. položajem družine. Neposredno zvezo s higieno družine ima predvsem stanovanje, ki naj odgovarja v glavnem naslednjim zahtevam. Že stanovanjska zgradba sama bi morala upoštevati načela higiene, ki zahteva od nje, da nudi stanovanju največ svetlobe, zraka in sonca. Da bi tej zahtevi najbolj ugodila, bi moralo glavno pročelje imeti lego vzhod-severo-zapad, ker ta smer nudi največ možnosti izrabljanja svetlobe in sonca. Za zrak mora stanovanjska stavba imeti okna, vrata in druge odprtine primerno velike in tako razmeščene, da je v najkrajšem času možno temeljito prezračiti higienskim načelom. Okolico stanovanjskih zgradb bom obravnaval pozneje. Ko se vračam k stanovanju, ki ustreza v kolikor stanovanjske prostore. Če je vsemu temu ugodeno, takšna stavba v zunanjem okvirju odgovarja zadeva svetlobo, higienskim zahtevam moram naglasiti, da je tudi tu snaga prva in največja zahteva. V dosego tega imamo najrazličnejše pripomočke v navadnem čistilnem priboru, ki ga lahko pomnožimo z modernimi čistilnimi aparati, kot so sesalec za prah in drugo. S temi sredstvi se borimo prvenstveno proti prahu, ki nam onečišča stanovanja in z nabiranjem na različnih predmetih ustvarja legla za najrazličnejše bolezenske klice in jih razmnožuje. Tudi umazanija predmetov je posledica nabiranja prahu. Naša higienska naloga je v prvi vrsti boj prahu, ki obstoja v tem, da preprečimo navedene posledice s čiščenjem stanovanja, brisanjem, pometanjem, umivanjem, ribanjem in drugimi načini čiščenja. Prva higienska zahteva za stanovanje je, da nudi dovolj zdravega, čistega zraka, posebno v prostorih, kjer preživimo večino našega življenja. Zato so tudi za posamezne stanovanjske prostore svojstveni higienski pogoji. Spalnice naj odgovarjajo v tem pogledu in tudi naj bodo dostopne za sončne žarke, kar se splošno zahteva od vseh stanovanjskih prostorov, a v tem pogledu se mnogo greši. Vidimo stanovanja vsa v zastorih in drugih pripravah, ki naj preprečujejo dostop sončnim žarkom, na ta način pa tudi ovirajo pravilno zračenje. Zastori so po izjavah mnogih higienikov lovilci in zbiralci prahu, kar je tudi res. Če imamo stanovanje v zastorih, potem moramo temu posvetiti največ brige, da jih razprašujemo in nameščamo tako, da čim manj ovirajo dostop zraku in soncu. Da naj bo spalnica najmirnejši prostor v stanovanju, je že v njenem namenu podano, da naj nudi človeku možnost mirnega počitka. Tudi sanitarija naj bi bila v njeni neposredni bližini.

Ni samo prahu namenjen boj higiene, temveč vsem okuževalcem ozračja in našega stanovanjskega okolja. Predvsem so to štirinožci, kot podgane in miši, nadalje leteča krdela muh in sličnega mrčesa, kakor tudi črvi, molji in drugi škodljivci, ki se lahko naselijo v našem živežu. Če pomislimo, kje vse se gibljejo podgane, da obgrizavajo mrhovino in drugo nesnago, ki jo potem raznesejo v naša stanovanja z

VJE O HIGIENI

vsemi kužnimi klicami, bomo lahko razumeli, v kakšni meri ogrožajo ti glodavci naše zdravje. Za mnoge nalezljive bolezni so ravno podgane prenašalci bolezenskih klic in je torej prvenstveni zahtevek higiene stanovanj, uničenje teh škodljivcev. Slično je z mišmi, ki z oglodavanjem in z drugim onesnaženjem naših živil prenašajo bolezenske bakterije na živež, s katerim se potem okuži človek. Tudi drugo mrčesje — grili in slična golazen — predstavlja enako nevarnost za naše zdravje in mu je higiena napovedala neizprosen boj do uničenja. Nehigiensko je tudi držati v stanovanjih domače živali, kot pse in mačke, ker so tudi ti lahko prenašalci bolezni. Na kratko v stanovanja ne spada drugo živo bitje, kot človek. Izjeme so lahko samo akvariji, ki bistveno ne ogrožajo našega zdravja. Dodatno k povedanemu je omembe vredno, da spadajo v vsako stanovanje tudi pljuvalniki, ker še ni iztrebljeno nehigiensko pljuvanje po podu. V glavnem bi povedano odgovarjalo higieni stanovanjskih prostorov. Posebne higienske zahtevke pa postavljamo za pomožne prostore, kot so kuhinja, shrambe in kleti. Največ snage se zahteva za kuhinjo, kjer se pripravlja hrana za človeka. Že sama lega kuhinjskih prostorov naj bo po možnosti severna in takšna, da nudi dovolj možnosti dostopu sonca in zračenja. Važna je preskrba tega prostora z zdravo vodo kar je po mestih in večjih krajih urejeno z vodovodi, dočim se na podeželju preskrbijo kuhinje z vodo iz vodnjakov v gorskih predelih pa tudi direktno iz studencev. Ker se ta voda večinoma rabi tudi kot pitna voda, mora biti za njeno čistost in neokuženost podana absolutna garancija. Skoro vsakemu je znano, koliko bolezni se prenaša ravno s pitno vodo, ki ne izpolnjuje omenjenega pogoja. Kjer ni vodovoda v kuhinji, naj bo posoda v kateri se voda hrani takšna, da se da pokriti in tako preprečuje onesnaženje vode. Veliko živil jemo v surovem stanju, ki se v kuhinji **samo operejo in bi okužena voda** bila glavni vir nastanka najrazličnejših množičnih bolezni.

Kuhinjska tla naj bodo gladka in iz takšnega materiala, ki se da najlažje čistiti. Tudi za regulacijo zračenja in temperatur se mora z ventilatorji doseči primerna temperatura v kuhinjskih prostorih, ker bi sicer previsoka temperatura ogrožala zdravje v kuhinji zaposlenega osebja. Ker se v kuhinji pripravljajo jedi je razumljivo, da se na mize za daljši ali krajši čas postavljajo posode z jedjo.

(Se nadaljuje)

POHORSKI BATALJON

Pohorski bataljon je štel okoli 80 borcev in bork. Poveljeval mu je Groga iz Strahinja, tovarniški delavec iz Kranja, visok, lep fant, star 28 let, poleg so bili rudar Vresk, politkomisar Rajko, zdravnik dr. Dušan Mravljak, Grogova žena Katarina, tovarniška delavka, ki je poveljavala prvemu ženskemu partizanskemu vodu. Z Ruško četo je prišel v bataljon pohorski kmet Šarh z dvema sinovoma, »pohorski car« so mu dejali, ker je nosil brado do pasu in je bil zelo močne postave. SS-ovci so mu požgali domačijo in pregnali družino v pregnanstvo.

Bataljon je imel borbe vsak teden v izredno težavnih okoliščinah in pogojih. Na Pohorje so rinile skupine SS-ovcev po 1000 in več mož. Bataljon je vse napade odbijal, borci so rušili železnice, kaznovali izdajalce domovine in hrabrili ljudi ter jih vzpodbujali k odporu in vstopanju v partizanske vrste. Pod Roglo nad Vitanjsko bajto je imel bataljon dobro urejeno taborišče. Toda tudi izdajalci niso mirovali, za judeževe groše so se vdinjali okupatorjevim valptom in vohljali za partizani. Tisto zimo je zapadel visok sneg, na Pohorju ga je bilo januarja 1943 meter in pol. Nemci so sledili bataljonu in ga zjutraj 7. januarja napadli. Bataljon je borbo sprejel. Zmage, ki so jih imeli do tega dne za seboj hrabri partizani so jih zavedle, da na umik vkljub ogromni premoči sovražnika niso pomislili. Toda to pot se tudi Nemci niso umaknili, čeprav jih je padlo 200. Popoldne so pričeli obkoljevati taborišče in stiskati obroč.. Za umik je bilo v globokem snegu zdaj že prepozno. Nemcev je bilo kot mravelj. Hrabri borci so se borili do večera. Potem je prišlo do najhujšega. Poslednji borci so si z zadnjimi naboji sami končali dragoceno življenje. Pohorski junaki so našli skupen grob v zasneženem objemu gozdov, v izročilu slovenskega ljudstva pa ne bodo nikoli umrli.

B. U.

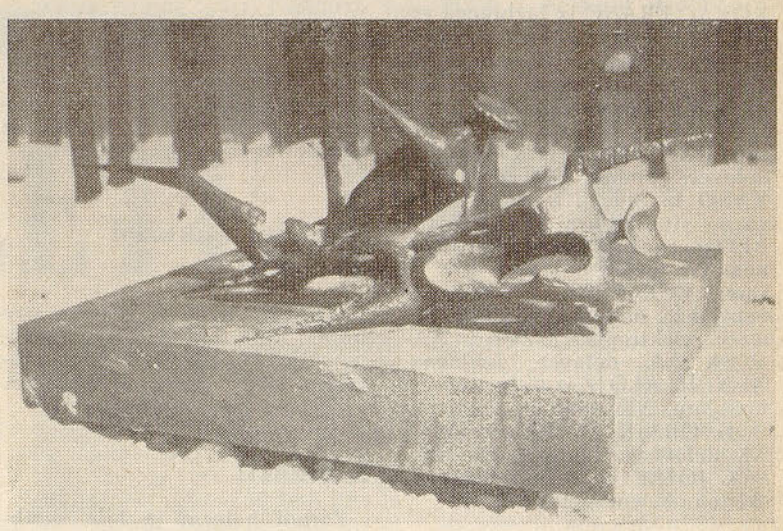

Spomenik padlim junakom Pohorskega bataljona na Usankarici

Vsem članom kolektiva želijo srečno in uspehov polno novo leto: tov. ŽOHAR Vili, OTK, sedaj v JLA, tov. GAJŠEK Adolf, Obdelovalec valjev, sedaj v JLA, tov. MUHOVEC Rado, konstr. biro, sedaj v JLA.

✳

Tov. KRAGELJ Jože, star. se iskreno zahvaljuje sindikalni podružnici in odboru mehanične delavnice za pozornost ob priliki obiska v bolnici in za pomoč ter želi srečno in uspešno novo leto.

✳

Tov. JUS por. CVIRN Ana, upokojenka, se zahvaljuje za pošiljanje našega glasila ter želi kolektivu mnogo uspehov in srečno novo leto vsem članom kolektiva. V svojem pismu med ostalim navaja, kako težka je bila v kapitalizmu borba delovne žene za vsakdanji košček kruha in kako malo je bila tudi takrat žena takrat deležna, medtem ko je žena danes vsestransko zaščitena.

✳

Mnogo poslovnih uspehov ter sreče in zadovoljstva želijo kolektivu nadalje še naši štipendisti: tov. Gorazd MREVLJE, štud. medicine; Vera KOROŠEC in Lojzka VILTUŽNIK ter Brigitka BUTINAR IN DJURICA TENŠEK, vse na kemotehn. šoli v Rušah; nadalje čestitajo Bernarda GUČEK, štud. ekon., Marjan MARINŠEK, abs. prava, Stane PLAZAR, štud. na VEKŠ absolv. Jurij LUDVIG; Cvetka PODVORNIK, Ivanka JAGER, Jožica ZORC, Vilma CVIKL.

✳

Iz Poljske nam je poslal čestitke inž. metal. Michal TRZOPEK, ki je bil pri nas na praksi, iz Bolgarije pa inženirja metal. Atanas POPOV in Ljubomir MUTAFČISKI, ki sta prav tako bila pri nas na praksi.

✳

Prejeli smo nadalje čestitke od predstojnika fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, čestitko Višje tehniške šole v Mariboru in elektrogospodarskega šolskega centra iz Maribora ter ŠIKC - ŠTORE.

✳

Prvo novoletno čestitko smo prejeli od kluba naših štipendistov-visokošolcev v Ljubljani.

Poleg tega sta prispela na naslov uredništva tudi naslednja dopisa:

Delovnemu kolektivu naše Železarne želim v letu 1965 mnogo delovnih uspehov in prijetno novoletno praznovanje.

V novem okolju se še kar dobro počutim in ker imam še dovolj časa, sem prepričan, da se bom povsem privadil.

Iskreno se zahvaljuje sindikalni podružnici in kadrovskemu sektorju za darilo in čestitke, obenem pa želi v novem letu mnogo sreče in uspehov kolektivu tov. CVIRN Jože, zaposlen v elektrodelavnici, sedaj v JLA.

✳

Glasilo »Štorski železar« mi je vedno zelo dobrodošel gost, saj iz njega izvem — poleg novic iz železarne in drugih zanimivosti — tudi naslove znancev in prijateljev, ki so odšli k vojakom istočasno kot jaz. Prosim, da mi glasilo še vnaprej redno pošiljate.

Oče mi je sporočil, da ste mi kot novoletno darilo nakazali nekaj denarja, za kar se vam najprisrčneje zahvaljujem. Ker denarja nisem mogel dvigniti je bil vrnjen tovarni. Zaradi tega prosim, da mi v najkrajšem času nakažete na moj sedanji naslov 10.000 din.

Nikar ne zamerite, ker ni pismo najlepše oblikovano, sem pač bolj navajen ročice na stružnici in trenutno sprožilnega mehanizma na orožju, kot pa pisarniških potrebščin.

Lepo vas pozdravlja nekdanji član kolektiva

Jože Krajšek
V. P. 6330/15 - Bar

✳

Prav prijetno sem bil presenečen, ko me je tretji dan po Novem letu obiskal član kolektiva Železarne Štore. Voščil mi je vse najboljše v novem letu, obenem pa mi je izročil novoletno darilo. Celotnemu kolektivu se najtopleje zahvaljujem za pozornost, ki jo izkazuje svojim članom. Obenem se zahvaljujem tudi sindikalni podružnici Železarne.

Tudi jaz želim vsemu kolektivu uspehov polno leto 1965.

Anton Arh
Šentjur pri Celju 88 a

ZOREC Silvester, delavec v jeklarni, se iskreno

zahvajuje

za tovariško pomoč ob novoletnih praznikih, kolektivu pa želi mnogo delovnih uspehov v letu 1965.

Upravnemu odboru in delavskemu svetu podjetja se prisrčno zahvaljujemo za izkazano finančno pomoč pri elektrifikaciji našega dela vasi, v skupnem znesku 66.000 din.

S tem zneskom smo krili del stroškov zunanje napeljave, za kar smo organom upravljanja zelo hvaležni.

Elektrofikacijski odbor
Prožinska vas

✳

BERLOŽNIK VALTER,
VP 3419, Sisak.

Čestita in želi sindikalni podružnici in celotnemu kolektivu Železarne Štore, čimveč uspehov, sreče in veselja v novem letu 1965.

✳

DRUŠVO UPOKOJENCEV,
ŠTORE — TEHARJE.

Se za uspešno sodelovanje in razumevanje iskreno zahvaluje ter želi srečno in uspehov polno novo leto 1965.

✳

ZUPANC ALOJZ,
(bolni član iz livarne sive litine).

Srečno in uspehov polno novo leto 1965 želi vsem članom kolektiva, še posebno pa članom izvršnega odbora sindikalne podružnice podjetja.

✳

DOLINAR STANKO,
Bolnica Jezersko

se zahvaljuje za denarno darilo, ki mu je bilo poklonjeno za Dan republike in novo leto. Iskrene pozdrave vsem članom kolektiva.

✳

PUC VIKTOR, bolni član kolektiva iz delovne enote Jeklarna, stanujoč Ljubečna štev. 65, pošta Škofja vam piše naslednje:

Iskreno se zahvaljujem za obisk delegacije izvršnega odbora sindikalne podružnice podjetja, za denarno darilo in pozdrave ob novem letu 1965. Obisk in obdaritev me je zelo razveselila, ker sem videl, da se podjetje spomni tudi tistih članov kolektiva, kateri zaradi bolezni ne morejo biti med njimi in da bi skupno praznovali.

Še enkrat iskrena hvala sindikalni podružnici podjetja, kakor tudi mojim sodelavcem za pozornost.

Želim celotnemu kolektivu srečno in zadovoljno ter veliko delovnih uspehov v novem letu 1965.
Vaš sodelavec Puc Viktor.

Iskreno se zahvaljujem delegaciji ZB, ki me je obiskala za Dan republike 29. november, obenem pa se zahvaljujem tudi za denarno pomoč.

Jože Gračner,
zdravilišče Topolšica

✳

Sndikalni podružnici Železarne Štore, kakor tudi delegaciji ekonomske enote šamotarne, iskrena hvala za obisk na Dan republike, kakor tudi za denarno pomoč. Za obisk se zahvaljujejo tudi člani iz ostalih obratov, ki se nahajajo na zdravljenju v Topoščici.

Jože Gračner, Martin
Komerički in ostali

✳

Od članov kolektiva, ki so na odsluženju kadrovskega roka v Jugoslovanski ljudski armadi in bolnih članov smo prejeli naslednjo pošto oz. pisma, s prošnjo, da se objavijo v našem glasilu »Štorski železar«.

✳

PENIČ FRANC, VP 3419/1,
Sisak.

Zopet se Vam javljam s to kartico, s katero se Vam najlepše zahvalujem za novoletno darilo.

Najlepše se zahvalujem kadrovskemu sektorju in prometnemu oddelku za novoletno voščilo in čestitke. Vsem članom kolektiva želim v novem letu 1965 obilo delovnih uspehov.

Razen gornjegadopisa oz. kartice, je tov. Penič Franc poslal še posebno čestitko naslednje vsebine:

Vsem članom kolektiva Železarne Štore želim srečno, zdravo in uspehov polno novo leto 1965.

✳

ANTLEJ FRANC, VP 4219/1,
Šabac.

Vsem članom kolektiva in sodelavcem želim ob novem letu 1965 mnogo sreče n mnogo delovnih uspehov pri nadaljnjem razvoju podjetja.

✳

ŽLENDER NIKOLA,
VP 4519/19, Bitolj.

Mnogo sreče in uspehov pri delu v 1965. letu želi kolektivu bivši sodelavec Žlender Nikola.

✳

RECKO VIKTOR, VP 1098-20/C Bovec

Srečno novo leto 1965 in polno uspehov pri delu želi Recko Viktor.

✳

OBERSKI AVGUST, VP 7927,
Sevnete.

Celotnemu kolektivu Železarne Štore želim mnogo sreče in delovnih uspehov v novem 1965. letu.

MUHOVEC RADO, VP 6592/26,
Niš.

Želi vsem članom sindikata srečno novo leto 1965.

✳

ŠORN IVAN, 6592/40, NIŠ

Vsem članom sindikalne podružnice Železarne Štore želi srečno in uspehov polno novo leto 1965.

✳

PLANK VILI, VP 4542/15, 15
Kraljevo.

Želi mnogo sreče, uspehov in zadovoljstva v letu 1965.

✳

VREČKO LOJZE, VP 1098-20/D
Bovec.

Služi vojaški rok v Bovcu in pozdravlja vse člane kolektiva in jim v letu 1965 želi mnogo zdravja, sreče in delovnih uspehov!

✳

KOVAČ STANKO, VP JLA.

Najprej Vas vse skupaj tovariško pozdravljam. V novem letu 1965 želim mnogo uspehov in mnogo zdravja.

✳

ŽEBERL SILVO, VP 1100/5,
Vranje.

Obširno piše o svojem novem življenju v JLA in vse člane delovnega kolektiva tovariško pozdravlja. V novem letu 1965 jim želi veliko sreče in uspehov.

✳

KROFLIČ CIRIL,
Zdravilišče Rogaška Slatina.

Srečno in uspeha polno novo leto 1965 želi vsem članom kolektiva Železarne Štore.

✳

KLINC MARJAN iz Žalca,
(nekdanji tajnik izvršnega odbora sindikalne podružnice naše železarne).

Želi zadovoljno in uspehov polno novo leto 1965.

✳

ŠTOKALO MATE
Rab, Banjol

Oskrbnik in čuvaj počitniškega doma na otoku Rabu pozdravlja vse člane kolektiva in jim v novem letu 1965 želi mnogo uspehov, zdravja in sreče.

✳

GRAČNER JOŽE,
Zdravilišče Topolšica.

Želi vsem članom kolektiva v novem letu 1965 obilo uspehov.

✳

GRAJŽL IVAN, Štore,
(bolni član).

Želi srečno in uspehov polno novo leto 1965.

✳

KRAGELJ JOŽE,
Bolnica Celje.

Želi mnogo sreče in zdravja v novem letu, 1965.

V mesecu decembru 1964

Novo sprejeti člani kolektiva:

JUG JANEZ, NK delavec, ekspedit; GODUNC VLADIMIR iz Štor, KV kemolaborant, kemični laboratorij; JURKOŠEK LEOPOLD, doma v Kanjucah, KV premikač, promet; ŠČETININ PETER, dipl. inženir metalurgije, iz Štor, pripravnik v jeklarni; KOVAČ FRANC iz Jazbinega vrha, NK delavec, elektroplavž; GRMEK IVAN iz Kompol, NK delavec, elektroplavž; BREČKO ALOJZ iz Primoža pri Šentjurju, NK delavec, livarna sive litine; BRAŠKIN IVICA iz Celja, NK delavec, promet; POTECIN EDVARD iz Štor, NK delavec, livarna sive litine; PODREPŠEK ALOJZ iz Lipovca pri Grobelnem, NK delavec, lvarna sive litine; BUKOVŠEK JAKOB iz Šentjanža nad Štorami, NK delavec, elektroplavž; ZUKA NAMON, NK delavec, jeklarna; NUNČIČ ALOJZ iz Čače vasi pri Podplatu, NK delavec, jeklarna; PODVORNIK FRANC iz Celja, NK delavec, skladišče; SKORNŠEK JOŽEF iz Celja, elektronski tehnik, energetski obrat.

Odšli iz podjetja:

SIMONIČ FRANC, star 55 let, v tem podjetju je bil zaposlen 19 let in to v livarni sive litine kot pripravljalec kljukic in jeder, sedaj je bil redno upokojen; KRULEC MARTIN, star 59 let, v tem podjetju zaposlen 34 let, v oddelku tehnične kontrole kot kontrolor sive litine, sedaj je redno upokojen; PINTER IVAN, star 44 let, v tem podjetju je bil zaposlen 16 let in to v jeklarni, nazadnje kot jeklarski delavec, sedaj je invalidsko upokojen; VREČAR FRANC, star 55 let, v tem podjetju zaposlen 19 let in to v šamotarni kot drobilec, sedaj je redno upokojen; KOZAR JOŽEF, pomočnik formarja v livarni sive litine, umrl; BEVC ANA, kemolaborantka v kemičnem laboratoriju, je odšla po lastni želji; ZUPANČ MARIJA, čistilka v komunalnem oddelku, odšla po izteku pogodbe; DROBNE VINKO, delavec v valjarni, je odšel sporazumno s podjetjem; LAUBIČ STANISLAVA, kuhinjska pomočnica v komunalnem oddelku — okrepčevalnici, je odšla sporazumno s podjetjem; PODVORNIK FRANC, pomožni delavec v skladišču, odšel v poskusni dobi; ARZENŠEK SILVESTER, pomočnik formarja v livarni sive litine, je samovoljno zapustil delo; BRGLEZ FRANC, star 56 let, v tem podjetju je bil zaposlen preko 13 let in to v šamotarni kot mešalec gline, sedaj je redno upokojen; JELENC MARIJA, kuharica v komunalnem oddelku — v Počitniškem domu na Svetini, odšla po lastni želji; ŽOHAR BERTA, izmenska kuharica v komunalnem oddelku — okrepčevalnici, odšla po lastni želji.

Poročili so se:

GAJŠEK STANKO iz obdelovalnice valjev; SELIČ IVAN iz jeklarne; IVANŠEK STANE iz uprave osnovnih sredstev; JAZBEC JOŽE iz mehanične delavnice; BERGER IVANA iz šamotarne; BRAČUN EDVARD iz ekspedita.

Naraščaj v družini so dobili:

LAUBIČ JOŽE iz livarne sive liitine; KOK VIKTOR iz šamotarne; OJSTERŠEK VIKTOR iz livarne sive litine; JURKOŠEK JANEZ iz jeklarne.

Izostanki:

Zaradi bolezni je bilo izgubljenih 2763 delovnih dni, zaradi rednega letnega dopusta 2181, zaradi izredno plačanega dopusta 106, zaradi neplačanega dopusta 57, zaradi neopravičenih izostankov 55 in zaradi ostalih izostankov 496 delovnih dni, torej skupaj 5658 delovnih dni.

NEZGODE

PRI DELU SO SE POŠKODOVALI:

Elektroplavž:

Kozole Ivan. Pri prenosu razlivnega žleba na mesto obzidave, se je dotaknil po vlivanju vroče kljuke in se opekel na zapestju leve roke.

Jeklarna:

Žlender Franca je opeklo po levi roki. Zaradi neprevidnosti pri avtogenem rezanju starega železa mu je pregorela gumijasta cev za dovod kisika.

Valjarna:

Šolinc Ivan. Sodelavec je nepravilno obrnil ingot tako, da je zadnji konec ingota udaril po dvižnem kavlju. Zaradi tega ga je ročaj kavlja udaril po glavi.

Jelenc Franc. Ko je upravljal z demagom pri novi potisni peči, mu je prah s strešne konstrukcije padel v oko.

Zapušek Jože. Pri zlaganju vezi valjanega materiala je žerjavovodja hitro spustil breme. Pri tem se je vez razvezala in so ga palice udarile po goleni obeh

Korošec Mirko. Padel je po betonskih tleh, ko je pospravljal odpadke železa. Poškodoval si je palec desne roke in levo goleno.

Ojstršek Anton. Iz prvega ogrodja predproge je gredica izšla krivo iz kalibre in zdrsnila dvigalcu s kavlja. Pri tem mu je gredica padla na nart desne noge.

Pajk Ivan. Pri valjanju na grobi progi mu je prijelo dvižni kavelj zaradi česar ga je le ta udaril po glavi.

Jazbec Alojz. Drog, katerega je uporabljal pri demontaži obočne sklopke mu je zdrsnil in ga udaril po spodnji čeljusti.

Livarna sive litine:

Arzenšek Leopold. Pri obdelavi nodularne litine pod pritiskom, je litina prodrla skozi špranjo na stranski plošči kotla in ga opekla po stopalih.

Vrhovšek Ivan. Zaradi neprevidnosti mu je voziček pri prehodu čez progo stisnil ob odlitek golen desne noge. Nezgoda je nastala v trenutku, ko je žerjavovodja premaknil kompozicijo vagončkov proti odlitku.

Mehanična delavnica:

Zibret Anton. Pri sestavljanju generatorske sklede je bilo potrebno dele sklede obrniti. Pri obračanju pa je del sklede zdrsnil po tračnici in pritisnil na drog katerega je držal imenovani. Poškodovalo mu je mezinec leve roke.

Omerza Franc. S prečko ročnega vozička, ki jo je držal z levo roko je zadel ob mizo rezkopalnega stroja in si poškodoval mezinec leve roke.

Ekspedit:

Cesar Ivan. Čistil je odpadni material iz sklede prekucnika. Skleda prekucnika pa se je nagnila nazaj ter ga udarila po čelu.

Volf Vinko. Zaradi poledenele poti mu je spodrsnilo, ko je prenašal paličasto železo. Padel je in se udaril po glavi.

OTK:

Subotič Vjekoslav. Zaradi mokrih tal v pisarni, mu je spodrsnilo, ko je hotel dvigniti slušalko telefona preko mize. Padel je in si poškodoval desno koleno.

NA POTI SO SE POŠKODOVALI:

Jeklarna:

Jurkošek Janez. Peljal se je z mopedom v službo. Na ovinkuga je zaradi posutega gramoza zaneslo tako, da je padel. Udaril se je na zapestja rok.

Valjarna:

Kladnik Marjan. Zaradi poledenele poti je padel in si poškodoval koleno leve noge. Šel je v službo.

Šamotna:

Mecilovšek Stanko. Vračajoč se z dela domov mu je spodrsnilo. Pri padcu si je poškodoval levo ramo.

Beseda o Prešernu

8. februarja bomo praznovali obletnico smrti našega največjega pesnika. Prešeren s svojo visoko knjigo, ki govori o človekoljublju, o bratstvu vseh narodov, nam je pridobil pravico, stati v krogu kulturnega človeštva kot majhen, a ne brezpomemben člen. Spoštovati Prešerna — pesnika in Prešerna — človeka, se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zatorej: Spoštujmo Prešerna!

(Tako o Prešernu naš drugi velikan duha Oton Župančič)

R. U.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega očeta ter moža

ŠOŠTARIČ MATIJE

se najtopleje zahvaljujem sind. podružnici Žel. Štore in vsem delovnim prijateljem ter znancem za številne vence.

Posebno zahvalo smo dolžni tov. Krumpaku, gasilski enoti Žel. Štore ter vsem ostalim gasilcem za častno spremstvo.

Zahvala velja tudi vsem govornikom tov. Žolnirju, tov. Štefančiču in tov. Kragelju za tople besede ob odprtem grobu.

Iskrena hvala tudi dr. Dopliharju, kateri mu je lajšal hude bolečine v času njegove bolezni.

Žalujoča žena z otrokoma

FILMI v ŠTORAH

6.—7. 2. 1965
»TABAREN«,
francoski barvni film

13.—14. 2. 1965
»TONKA«,
ameriški barvni film

20.—21. 2. 1965
»PRED SONČNIM ZAHODOM«,
zapadnonemški film

27.—28. 2. 1965
»DESANT NA DRVAR«,
jugoslovanski film

Obiskal jih je dedek Mraz

Pionirji in cicibani telesnovzgojnega društva Partizan-Kovinar Štore so bili v letu 1964 nadvse marljivi, kar so dokazali s svojimi točkami na akademiji 19. novembra lani. Za pridnost v telovadnici jih je 29. decembra obiskal dedek Mraz in jih nagradil tako, da je vsakemu dal zavitek dobrot. Po obdaritvi so si najmlajši pripadniki Partizana-Kovinar ogledali nekaj risank in pa film iz športnega življenja.

Vsem, ki so prireditvi prisostvovali, posebno pa pionirjem, bo prihod Dedka Mraza v telovadnico v Štorah ostal dolgo v prijetnem spominu.

MA

Še enkrat o vključevanju in pripravljanju novih sodelavcev

Toliko je že bilo o tem povedanega in napisanega pa ne bo odveč še par vrstic, saj se še vedno dogaja, da novim članom kolektiva ne posvetimo dovolj pozornosti. Letos nas čakajo obsežne naloge, če bo šlo z investicijami vse tako, kot je predvideno. In pri tem bodo nekateri zahtevali novih strokovnih in pomožnih sodelavcev. Saj smo jih planirali, bodo dejali. Toda delavca ne dobiš tako zlahka. Opremo in stroje, orodje in surovine še naročiš in držiš dobavljača, če ni v roku dobavil naročenega blaga in take kakovosti, kot je bilo dogovorjeno. Z ljudmi pa je drugače. Planiramo še in nekaj jih tudi dobimo, a ko so tu, ali jim pomagamo, da se čimprej vživijo v novo okolje in v nov način dela in življenja, v nov tempo dela? Ja, za to pa ni dovolj časa in še manj načrtnosti in potrpežljivosti. In ljudje gredo drugam, kjer si obetajo boljše pogoje in boljših odnosov. No, zdaj je vrsta na kadrovsko službi, da poskrbi za nove ljudi, za strokovne in pomožne sodelavce. Saj je bilo rečeno in zapisano, da je kadrovska služba zato tu, da skrbi za človeka od trenutka, ko se prijavi za zaposlitev, od sprejema v kolektiv pa vse dokler ne zapusti kolektiva. Toda na delovnih mestih ne bo z novinci delal uslužbenec kadrovskega sektorja in v samskem domu tudi ne bo delil z njim sobe in na igrišče ali v kino ga tudi ne bo vabil tisti, ki ga je vključil v delovno razmerje. In to so mesta in trenutki, kjer se novinci uvajajo, prilagajajo, vživljajo, privajajo in kakorkoli že hočete to povedati. Če na eni strani kaj zaškripa, lahko pritegnemo novinca na drugi strani, le posvetiti se mu je treba. Ne pozabimo, kako je bilo nam, ko smo se vključili v delo v našem kolektivu, kaj vse nas je odbijalo in kaj pritegnilo. Pa preletimo v svojih mislih vse tisto, kar smo doživeli, kar smo čitali in primerjali s svojimi doživljaji, nekaj se bomo pa le naučili in znali v bodoče bolj gledati na človeka, ki ga potrebujemo, a ga čestokrat ne znamo pritegniti in zadržati.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi moje ljubljene soproge, mamice in tetke

HAJNŠEK MARIJE

roj. Verbič

se iskreno zahvaljujemo vsem številnim prijateljem, znancem in sorodnikom, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji poklonili številne vence in cvetje. Posebno se zahvaljujem za prekrasne vence upravi Železarne Štore, kolektivu Železarne Štore, tehničnemu sektorju, društvu rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov, Krajevnemu odboru ZB NOV Štore, DPD Svobodi Štore, Sindikalni podružnici Železarne Štore, Krajevni skupnosti Štore, Društvu žena Štore, konstrukcijskemu biroju, kemičnemu laboratoriju ter stanovalcem hiše št. 67.

Nadalje se zahvaljujem zdravnkoma dr. Ludviku in dr. Dopliharju za požrtovavlno zdravniško skrb v času njene bolezni. Prav tako se zahvaljujem DPD Svobodi za prelepe žalostinke. Slednjič globoka zahvala vsem, ki so nam izrazili sožalje in nas tolažili ob tej bridki uri.

Neutolažljivi mož Erih Hajnšek, hčerka Milica Perper in nečakinja Zdenka Boršič